

ОТЧЕТ

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА РАВНОПОСТАВЕНОСТТА НА ЖЕНИТЕ И МЪЖЕТЕ ЗА ПЕРИОДА 2010 Г.

Насърчаването на равенството и недискриминацията, които са приоритет на Европейския съюз в съответствие с член 8 от Договора за функционирането на Европейския съюз, остават постоянно във фокуса на вниманието, както на европейските структури, така и на държавите-членки на Европейския съюз. Общностното право определя изискванията и служи за основа за изграждането на цялостна европейска и национална антидискриминационна политика и политика за равенство между половете. Това намира израз в постоянно усъвършенстване и стремеж към пълно и последователно прилагане на законодателството и съответните политики за постигане на действителна равнопоставеност.

Съответствието на българската и европейската визия е отразено в действащото национално законодателство, чието приложно поле надхвърля минималните стандарти, установени на общностно равнище. В своите действия правителството на Република България се ръководи от политическата рамка на Европейския съюз за съблюдаване принципа за гарантиране на равенство между половете и недопускане на дискриминации, чиито елементи са напълно възприети и са отразени в основните програмни документи на българското правителство във всички сектори. Постигнат е устойчив модел за сътрудничество между институциите, както и със социалните партньори и гражданското общество.

В контекста на членството на България в Европейския съюз, политиката за равенство между половете е ориентирана към създаване на условия за прилагането на общ подход за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете в обществото.

Израз на този подход са действията, заложи в Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за периода 2009-2015 г., както и в Националните планове за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете. Изпълнението на мерките от Националния план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за 2010 г. допринесе за постигането на основната стратегическа цел на политиката за равенство между половете - гарантиране на равнопоставеността на жените и мъжете и предотвратяване и премахване на дискриминацията, основана на признак пол.

Мерките в Националния план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за периода 2010 г. са структурирани в следните раздели:

- I. Държавна политика за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете**
- II. Насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете в икономическите дейности**
- III. Насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете в процесите на взимане на решения**
- IV. Ограничаване и премахване на всички форми на насилие и трафика на хора**

V. Насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете в образованието, здравеопазването и културата

VI. Премахване на стереотипите, основани на пола, и противодействие на множествената дискриминация

Мерките от Плана са насочени към насърчаване на равния достъп на жените и мъжете до благата на обществото, повишаване на икономическата активност на жените, предотвратяване на дискриминацията, основана на пола, укрепване на социалния и гражданския диалог за постигане на равнопоставеност на жените и мъжете.

Раздел I “Държавна политика за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете”

Министерството на труда и социалната политика координира разработването и изпълнението на националната политика за равенство между жените и мъжете, в сътрудничество с множество институции и организации. Функциите на отдел “Демографска политика, равни възможности и антидискриминация” /ДПРВА/ в дирекция “Демографско развитие, етнически въпроси и равни възможности” съответстват на разпоредбите на Директива 2006/54/ЕО от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на жените и мъжете в областта на заетостта и професиите (преработена) и т.н. „национален механизъм за равенство между половете” в съответствие с изискванията на Пекинската платформа, приета на IV-та Световна конференция за жените, Пекин’95. В този смисъл той е координиращото звено в рамките на министерството по отношение действията на институции и организации с отговорности за равно третиране на жените и мъжете на национално ниво и по всички въпроси, свързани с наблюдението на изпълнението и отчитането на дейността пред международните институции по силата на подписаните от България международни актове в тази сфера. Отдел «ДПРВА» извършва административното и техническо обслужване на дейността на консултативния орган за политиката за равенство на жените и мъжете – Националният съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет.

През 2010 г. са проведени 4 редовни заседания на Националният съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет за обсъждане на проекти на нормативни и поднормативни актове в областта на насърчаване на равното третиране на жените и мъжете.

Насърчаване на равнопоставеността между половете и създаване на гаранции за равно третиране, равен достъп до ресурсите на обществото и равно участие при взимането на решения на жените и мъжете в Република България, с оглед успешната им личностна и социална реализация и стимулиране равнопоставеността на жените и мъжете във всички сфери на обществения, икономическия и политическия живот на страната, е в изпълнение на ангажиментите на Република България за насърчаване на равнопоставеността между половете в съответствие с Пекинската платформа за действие и 23-тата Специална сесия на Общо събрание на ООН, Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените, Целите на хилядолетието на ООН за развитие, новата Европейска стратегия за равенство на жените и мъжете (2010-2015) и Европейския пакт за равенство на жените и мъжете.

Политиката цели постигане на социална кохезия и създаване на условия за равно третиране, равни възможности и ограничаване на дискриминацията за пълноценен живот и участие на всички социални групи в обществения и икономическия живот, независимо от пол, възраст, увреждане, етническа принадлежност, религия и вявания, сексуална ориентация и др. и се осъществява в изпълнение на

ангажиментите на Република България, съответстващи на стандартите на Европейската социална харта за човешките права /ревидирана/ и с пактовете и конвенциите на ООН за спазване на основните човешки права.

Политиката за равенство между половете и антидискриминация е в съответствие с антидискриминационните директиви на Европейския съюз (Директива 2000/43/ЕО и Директива 2002/78/ЕО) и е насочена към превенция на дискриминацията чрез повишване на информираността на гражданите за техните основни човешки права и правовите гаранции за тяхната защита.

Целта и дейностите са съобразени с приоритетите на специфичните политики на Министерството на труда и социалната политика, с ангажиментите, поети в областта на социалната политика и заетостта, с постигане целите на Стратегия “Европа 2020”, с политиките за равенство на жените и мъжете на Европейско ниво и с директивите в областта на равенството и антидискриминацията.

Експерти от Министерство на труда и социалната политика, дирекция «Демографско развитие, етнически въпроси и равни възможности», отдел «Демографска политика, равни възможности и антидискриминация» са лица за контакт по обсъжданите в рамките на Работната група по социални въпроси към Съвета на Европейския съюз досиета в областта на равното третиране на жените и мъжете, намаляване на разликите в заплащането на мъжете и жените, равното третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация и участват в подготовката на позициите на България при обсъждане на заключения на Съвета и изменения на директиви.

Като постоянни или алтернативни членове експертите от горепосочената дирекция участват в работата на различни органи и структури към Европейската комисия (Комитета за равенство между жените и мъжете, Групата на високо равнище за джендър мейнстриймिंग, Управителния съвет и Форум на експертите към Европейския институт за равенство между жените и мъжете, Групата на правителствените експерти по антидискриминация, различни ад хок групи по отделни направления на политиката за равнопоставеност между половете, равно третиране и антидискриминация). Експертите са контактни лица за наблюдение и отчитане на изпълнението на Пекинската платформа и 3-тата Цел на хилядолетието за развитие на ООН. Участват в множество междуведомствени работни групи, съвети и др.

Експертите от Министерство на труда и социалната политика участваха в процеса за Преглед на изпълнението на Пекинската платформа за действие („Пекин 15+“) от държавите-членки и от институциите на Европейския съюз: преглед на напредъка за доклада, който беше представен на Пролетната среща на върха през 2010 г.

Докладът от срещата дава насоки за вземане на решения за актуализиране на приоритетите в бъдещите действия за по-ефективно управление и използване на потенциала на всички европейски граждани в отговор на кризата.

Отдел «Демографска политика, равни възможности и антидискриминация», Министерство на труда и социалната политика осъществява координацията и участието на България в Програма ПРОГРЕС – Програмата на Европейската общност за заетост и растеж (2007-2013) и разработва и изпълнява проекти в направление „Равенство на половете“ и направление „Антидискриминация“ на Програмата.

През 2010 г. Министерство на труда и социалната политика реализира проект «Прогрес към равенство: Национални ефективни и иновативни практики за превенция и борба с дискриминацията», съфинансиран от Европейската комисия по Програма ПРОГРЕС, чиито цели бяха насочени към подкрепа и насърчаване на политиката за равенство между половете и антидискриминацията в България. Министерство на труда и социалната политика организира и проведе 3 двудневни национални семинара за педагогически съветници и училищни психолози; 7 еднодневни кръгли маси за разпространяване на постиженията и добрите практики за антидискриминация; 3 двудневни национални обучителни семинара за представители на синдикатите, работодатели и неправителствени организации,

работещи в сферата на закрилата срещу дискриминация. В тези събития взеха участие над 700 представители на заинтересованите страни.

Междуведомствената работна група към Министерството на труда и социалната политика разработи проект на Национален план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за 2011 г., който бе одобрен от Министерския съвет на 15 декември 2010 г.

Като отговорна институция за позициите на държавата в международните организации и двустранните отношения на Република България, Министерството на външните работи /МВНР/ отдава приоритетно значение на Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените и Факултативния протокол към нея, както и на Пекинската платформа за действие, приета през 1995 г. Следва да се подчертае, че МВНР, в рамките на своите компетенции като орган по външната политика и МТСП, водещо ведомство в областта на равнопоставеност на половете, изиграха водеща роля за преработването и внасянето по предназначение през м. септември 2010 г. на Консолидирания доклад на България за предприетите мерки и постигнатия напредък в прилагането на Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените. Също така, МТСП и МВНР потвърждават готовността си за сътрудничество с всички компетентни български ведомства с оглед предстоящата успешна защита на горепосочения доклад пред Комитета на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените. В доклада се съдържа подробен анализ на наличните статистически данни и аналитични документи за участието на жените и мъжете в социалния, политическия и обществен живот.

МВНР и по-специално дирекция „Права на човека“ наблюдава активно работата на Комисията на ООН по положението на жените, чийто редовни сесии се провеждат през м. март всяка година.

Във връзка с развиването на политиката за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете, Министерство на отбраната /МО/ е отменило Наредба № 14 от 2005 г. за дейностите при изпълнение на кадрова военна служба във въоръжените сили, за които поради тяхното естество или условията, при които се осъществяват, полът е съществено и определящо професионално изискване по смисъла на чл. 7, ал. 1, т. 2 от Закона за защита от дискриминация /ДВ, бр. 87 от 2005 г./, Обн. ДВ. бр.89 от 12 Ноември 2010 г. **Ефектът от тази мярка е, че всички длъжности във въоръжените сили на Република България вече са отворени за двата пола.**

При актуализиране на приоритетите на Националния осигурителен институт /НОИ/ е взета предвид политиката за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете като при разработване на проекто-документи за промени в нормативната социално-осигурителна материя е съблюдаван принципът за равенство между половете. По този начин се извършва усъвършенстване в детайлите на социално-осигурителното законодателство така, че срещу равни задължения осигурените лица да реализират равни права, независимо от пола.

Ефектът е в това, че социално-осигурителната нормативна уредба и осигурителната система създават базови условия за равнопоставеност на жените и мъжете. Друг е въпросът как съществуващите права се осмислят и използват от правоимащите лица.

Министерство на вътрешните работи /МВР/ е повишило капацитета на служителите в структурата си по отношение защита на човешките права и на равните възможности на жените и мъжете за постигане на равнопоставеност между половете, чрез организиране

на обучения. Проведени са обучения по 16 учебни часа общо за 108 служители, без откъсване от работа по теми свързани с правата на човека. **Това рефлектира пряко върху повишаване на капацитета на служителите, за работа по въпросите на равенството и равнопоставеността на жените и мъжете в сферата на компетентността на Министерството на вътрешните работи.**

През 2010 г. експерти от МВР са участвали в разработването на проект на Правилник за прилагане на Закона за защита срещу домашното насилие. Разработеният проект е приет с Постановление на Министерския съвет. Разработени съ също така:

1. Проект на “Инструкция № Из-2673 от 2010 г. за реда за осъществяване на взаимодействието между органите на Министерството на вътрешните работи и на Министерството на труда и социалната политика при защита от домашно насилие (Обн. ДВ. бр. 94 от 30 ноември 2010г.)”
2. Проект на Национална програма за превенция и защита от домашно насилие.

В Министерство на образованието, младежта и науката ежегодно се извършва анализ на нормативната уредба, свързана с осъществяването на прием на ученици в средните училища. В Наредба № 11 от 28.03.2005 г. за прием на ученици в държавни и общински училища е регламентирано прилагането на обективни, измерими критерии /например балообразуване за отделните професии и специалности/ при класиране на кандидатите. **По този начин чрез прилагането на нормативната уредба в практиката се прилага принципът на равнопоставеност между момичетата и момчетата при извършване на прием в държавните и общинските училища.**

Раздел II “Насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете в икономическите дейности”

По отношение на мерките за намаляване и премахване на сегрегацията на пазара на труда и отражението на финансовата и икономическата криза върху заетостта на жените и мъжете, беше извършено изследване на база данни на Агенцията по заетостта за 2008 и 2009 г., както и за деветмесечието на 2010 г. (януари-септември), в резултат на което е установено следното:

Възможностите на безработните да се реализират на пазара на труда са в пряка и съществена зависимост от половата, възрастовата, професионално квалификационните и образователните характеристики на безработните лица. През 2009 г. се прекъсва трайната тенденция, наблюдавана през последните 8 години, на намаление на регистрираните в бюрата по труда безработни жени и мъже.

Средногодишният брой на регистрираните през 2009 г. в бюрата по труда безработни жени е 162 107, а на безработните мъжете – 118 873. В сравнение с 2008 г. безработните жени са с 16 123 човека (с 11.0%) повече. Безработните мъже, за разлика от предходните години, когато намаляваха с много по-висок темп, се увеличават през годината значително - с 31 138 човека (с 35.5%). **През 2009 г. се променя съществено ситуацията, като средномесечният темп на изменение бележи ръст, който е повече от 2 пъти по-висок при мъжете, спрямо този на безработните жени, т.е. кризата се отрази по-силно върху мъжете.** Средномесечният темп на нарастване при безработните жени е 2.2% (при спад от - 1.2% през 2008 г.), а този при мъжете е 4.5% (при спад от -1.9% през 2008 г.).

Източник: Агенция по заетостта

Изпреварващият темп на ръст при мъжете води до съществена промяна в съотношението жени: мъже, което от 62.5% : 37.5% през 2008 г. става 57.7% : 42.3% през 2009 г., като се наблюдава съществено намаление на дела на жените с 4.8 процентни пункта.

През 2009 г. безработните жени преобладават сред регистрираните в бюрата по труда във всички области, като с най-висок дял, наблюдаван и през предходните години, са областите: Кърджали (64.4%), Бургас (63.7%), Варна (63.6%), Смолян (62.9%), Търговище (62.2%), Хасково (61.7%), Разград (61.2%) и Перник (61.0%). В някои от областите делът на безработните жени намалява значително спрямо 2008 г. Такива области са: Бургас (с 9.6 процентни пункта по-малко), Варна (с намаление от 8.3 процентни пункта), София-град (с 8.1 процентни пункта по-малко), Перник (с намаление от 7.9 процентни пункта) и Габрово (със 7.8 процентни пункта по-малко).

За деветмесечието на 2010 г. (януари-септември) средномесечния брой на регистрираните безработни лица по пол са както следва:

- жени – 193 568, като през деветмесечието на 2009 г. са регистрирани средномесечно 156 218 жени. Увеличението на регистрираните безработни жени през деветмесечието на 2010 г. спрямо деветмесечието на 2009 г. е 23,9% или с 37 350 жени повече.
- мъже – 162 274, като през деветмесечието на 2009 г. са регистрирани средномесечно 111 331 мъже. Увеличението на регистрираните безработни жени през деветмесечието на 2010 г. спрямо деветмесечието на 2009 г. е 45,8% или с 50 942 мъже повече.

Видно от посочените данни за първите девет месеца на 2010 г., се запазва **темпът на по-силно отразяване на кризата върху мъжете отколкото върху жените.**

Промените през 2009 г. в структурата на заетостта по пол в сравнение с 2008 година са минимални - в полза на жените. Малко повече от половината от всички заети лица продължават да са мъже – 53.2% (1732.3 хил. души), при 53.3% през 2008 г. Жените представляват 46.8% (1521.3 хил. души), при 46.7% през предходната година. Коефициентът на заетост на мъжете е 54.9%, а на жените - 44.4%, като се отчита спад, съответно с 1.6 и с 1.1 процентни пункта. **От посочените данни е видно, че съвместяването на професионалното развитие със семейните ангажименти се отразява негативно на трудовата реализация на жените и степента на заетост при тях. Ето защо мерките в областта на съвместяването на професионалния и семейния живот играят изключително важна роля за активиране на жените на пазара на труда и осигуряване на равни възможности за трудова реализация на жените и мъжете.**

Според резултатите от проведеното от Националния статистически институт Наблюдение на работната сила през четвъртото тримесечие на 2010 г. икономически активното население в страната на възраст 15 - 64 навършени години е 3 358.9 хиляди. **Коефициентът на икономическа активност е 66.6% и в сравнение с четвъртото тримесечие на 2009 г. почти запазва равнището си. Този показател намалява при мъжете с 1.1 пункта - до 70.3%, а при жените стойността му се увеличава с 1.2 пункта и достига 62.9%.**

През четвъртото тримесечие на 2010 г. коефициентът на заетост на населението на 15 - 64 навършени години е 59.0% и е с 2.2 пункта по-нисък в сравнение със същия период на 2009 година. **При мъжете намалението на коефициента на заетост е значително по-голямо отколкото при жените - съответно с 3.6 и 0.8 пункта. Равнището на заетост достига 61.7% за мъжете и 56.4% за жените.**

През периода четвърто тримесечие 2009 г. - четвърто тримесечие 2010 г. коефициентът на заетост за населението на възраст 20 - 64 навършени години (показател, включен в Стратегия „Европа 2020“) намалява с 2.8 пункта и в края на периода достига 64.7%, съответно 67.7% за мъжете и 61.8% за жените.

През четвъртото тримесечие на 2010 г. коефициентът на заетост за възрастовата група 55 - 64 навършени години е 42.9% и е с 2.8 пункта по-нисък в сравнение със същото тримесечие на 2009 година. По пол коефициентите на заетост за същата възрастова група са съответно 48.5 за мъжете и 38.0% за жените.

Икономически неактивните лица на възраст 15 - 64 навършени години са 1 688.2 хил., или 33.4% от населението в същата възрастова група. От тях 746.5 хил. са мъже и 941.7 хил. - жени, а коефициентите на икономическа неактивност по пол са съответно 29.7 и 37.1%.

През четвъртото тримесечие на 2010 г. общият брой на заетите лица на възраст 15 и повече навършени години е 3 023.7 хил., или 46.3% от населението на същата възраст. В сравнение със същото тримесечие на 2009 г. броят им намалява със 147.9 хил., или с 4.7%, а относителният им дял - с 1.9 пункта. Намалението на заетостта се отнася в по-голяма степен за мъжете в сравнение с жените, като броят на заетите лица намалява съответно с 6.5 и с 2.5%.

През четвъртото тримесечие на 2010 г. безработните лица в страната са 382.4 хил., а коефициентът на безработица - 11.2%. В сравнение със същото тримесечие на 2009 г. броят на безработните лица се увеличава със 109.6 хил., а коефициентът на безработица - с 3.3 пункта. Безработицата се увеличава в по-голяма степен при мъжете в сравнение с жените (увеличението на коефициента на безработица е съответно с 3.7 и с 2.9 пункта), като през четвъртото тримесечие на 2010 г. коефициентът на безработица на мъжете (12.1%) превишава с почти два пункта този на жените (10.3%). Безработните младежи (15 - 24 навършени години) са 70.4 хил., а коефициентът на младежка безработица достига 26.5% - съответно 28.8% при мъжете и 23.2% при жените.

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИКОНОМИЧЕСКАТА АКТИВНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2009 И 2010 ГОДИНА

	IV тримесечие 2009	IV тримесечие 2010	Изменение (IV тримесечие 2010 минус IV тримесечие 2009)
Мъже			
Коефициент на икономическа активност (15 – 64 години) - %	71.4	70.3	-1.1
Заети лица на 15 и повече години - хиляди	1691.6	1581.0	-110.6
Заети лица на 15 - 64 години - хиляди	1657.2	1550.0	-107.2
Заети лица на 15 - 24 години - хиляди	131.9	110.9	-21.0
Заети лица на 20 - 64 години - хиляди	1644.3	1543.3	-101.0
Заети лица на 55 - 64 години - хиляди	243.4	217.8	-25.6
Коефициент на заетост (15 и повече години) - %	53.6	50.5	-3.1
Коефициент на заетост (15 - 64 години) - %	65.3	61.7	-3.6
Коефициент на заетост (15 - 24 години) - %	26.5	23.2	-3.3
Коефициент на заетост (20 - 64 години) - %	72.0	67.7	-4.3
Коефициент на заетост (55 - 64 години) - %	53.5	48.5	-5.0
Безработни лица - общо – хиляди	154.2	216.8	62.6
Безработни лица на 15 - 64 години - хиляди	154.1	215.7	61.6

Безработни лица на 15 - 24 години - хиляди	34.8	44.9	10.1
Коефициент на безработица - %	8.4	12.1	3.7
Коефициент на безработица (15 - 64 години) - %	8.5	12.2	3.7
Коефициент на безработица (15 - 24 години) - %	20.9	28.8	7.9
Коефициент на продължителна безработица - %	3.5	6.2	2.7
Обезкуражени лица - общо - хиляди	122.2	127.8	5.6
Обезкуражени лица на 15 - 64 години - хиляди	120.7	126.1	5.4

Източник: НСИ

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИКОНОМИЧЕСКАТА АКТИВНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2009 И 2010 ГОДИНА

	IV тримесечие 2009	IV тримесечие 2010	Изменение (IV тримесечие 2010 минус IV тримесечие 2009)
Жени			
Коефициент на икономическа активност (15 - 64 години) - %	61.7	62.9	1.2
Заети лица на 15 и повече години - хиляди	1 480.0	1 442.7	-37.3
Заети лица на 15 - 64 години - хиляди	1 467.2	1 428.7	-38.5

Заети лица на 15 - 24 години - хиляди	87.6	84.5	-3.1
Заети лица на 20 - 64 години - хиляди	1456.6	1423.3	-33.3
Заети лица на 55 - 64 години - хиляди	198.6	198.6	0.0
Коефициент на заетост (15 и повече години) - %	43.2	42.4	-0.8
Коефициент на заетост (15 - 64 години) - %	57.2	56.4	-0.8
Коефициент на заетост (15 - 24 години) - %	18.6	18.6	0.0
Коефициент на заетост (20 - 64 години) - %	63.0	61.8	-1.2
Коефициент на заетост (55 - 64 години) - %	38.8	38.0	-0.8
Безработни лица - общо – хиляди	118.6	165.6	47.0
Безработни лица на 15 - 64 години - хиляди	117.6	164.5	46.9
Безработни лица на 15 - 24 години - хиляди	18.3	25.5	7.2
Коефициент на безработица - %	7.4	10.3	2.9
Коефициент на безработица (15 - 64 години) - %	7.4	10.3	2.9
Коефициент на безработица (15 - 24 години) - %	17.3	23.2	5.9
Коефициент на продължителна безработица - %	3.3	5.5	2.2
Обезкуражени лица - общо - хиляди	101.4	100.2	-1.2
Обезкуражени лица на 15 - 64 години - хиляди	100.0	99.6	-0.4

Източник: НСИ

В Закона за здравословни и безопасни условия на труд всички работещи се третираат еднакво. Работодателят е длъжен да осигури на всички работещи здравословни и безопасни условия на труд. Мерките, които той ще предприеме: превенция на професионалните рискове, предоставяне на информация и обучение, осигуряване на необходимата организация и средства, се отнасят еднакво и за мъжете и жените, работещи в съответното предприятие. В зависимост от броя на работещите мъже и жени и характера на работа в Наредба 7 (за минималните изисквания за безопасност и здраве при работа) се предвижда да се осигурят отделни съблекални, душеви помещения и тоалетни или организация за тяхното отделно ползване. Също така са предвидени стаи за почивка - лесно достъпни, достатъчно просторни и съобразени с броя на лицата, които ще ги ползват. Работодател, при който работят 20 и повече жени е длъжен да обзаведе стаи за лична хигиена на жените. Допълнително за бременните жени и жените кърмачки се осигуряват подходящи условия за почивка в легнало положение. От друга страна в Кодекса на труда са предвидени изисквания, осигуряващи специална закрила на жените, в т.ч.: ограничаване на вредните за здравето работи на бременните и кърмачките; възможност за трудоустрояване на бременни жени и кърмачки, при запазване на трудовото възнаграждение; ограничаване на командироването на бременни жени и кърмачки; възможност за надомна работа при същия работодател на жени-майки на малки деца до навършване на 6 годишна възраст.

Дейността на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда” /ИА „ГИТ”/ е насочена към контрола по спазването на трудовото законодателство и специализиран контрол по спазването на Закона за здравословни и безопасни условия на труд, Закона за насърчаването на заетостта и Закона за държавния служител.

В годишния план на ИА „ГИТ” за 2010 г. не са предвидени програми и мерки, които да са насочени към инспектиране на въпроси, свързани с равенство на половете.

През 10-те месеца на 2010 г. контролните органи на ГИТ са извършили проверка на 28 906 предприятия или обособени обекти. Персоналът, работещ в тези предприятия е: 1 048 254, като в това число: 599 120 са мъже и 449 134 са жени.

От тези данни следва, че равнището на заетост на жените е по-ниско от това на мъжете, независимо, че през последните години непрекъснато се увеличава. Съществуват обаче цели отрасли и икономически дейности (образование, здравеопазване, производство на текстил и облекло, услуги, производство на хранителни продукти и др.), за които би могло да се каже, че са феминизирани (заети са и работят изключително жени).

От гледна точка на равенството на половете в дейността на ИА „ГИТ” би могло да се посочи следната статистика: Структурният състав на ИА „ГИТ” - общ брой 490 лица, в т.ч.: мъже - 40%; жени - 60%. Жени на ръководни постове в системата на ИА „ГИТ”: 60%.

Добра практика за организиране и изпълнение на дейности, свързани със защита от професионалните рискове и превенция на тези рискове е работодателят да назначава длъжностни лица с подходящо образование и квалификация или да създава специализирана служба. Много от тези служби се ръководят от специалисти, представители на женския пол в промишлени предприятия като ”Стомана индъстри” АД Перник; „Титан Златна Панега цимент” АД, Златна панега; ”Промед стил” ЛД Дебелт; „София мед” АД, София; ”Вархим” ЕООД, Мездра; ”Девня цимент” АД Девня; „РУА-фабрика за метали” АД, ЛОМ; ”Хелиос металург” ООД, Пловдив.

В областта на земеделието и храните, през 2010 г. Министерството на земеделието и храните е провело разяснителни кампании за насърчаване на включването на жени и мъже от селските райони, заети в земеделието, в продължаващо професионално обучение в областта на селското стопанство.

В рамките на информационните кампании по Комуникационния план на Програмата за развитие на селските райони /ПРСР/ са информирани земеделските производители за възможностите за подкрепа за обучение в областта на земеделието. По този начин се подобрява човешкият потенциал в земеделието и горското стопанство чрез разпространение на знания и усъвършенстване на уменията, както и се осигурява адекватно равнище на техническите и икономическите знания и умения в областта на селското стопанство. Общият брой посетители на Интернет страницата на Програмата за развитие на селските райони /ПРСР/ през отчетния период е 19 947 посещения. Броят на участниците в информационните събития е 3 250. През 2010 г. броят на обучените земеделски производители е 290 човека, от тях мъже 223 (77%), жени 57 (23%).

Делът на участниците, които успешно са завършили различните видове обучение в областта на земеделието и/или горите по мярка 1 11 ”Професионално обучение, информационни дейности и разпространение на научни знания” от Програмата за развитие на селските райони са 18 000.

През отчетния период са предоставени от Национална служба за съвети в земеделието /НССЗ/ пълни пакети съветнически услуги, включително изготвени проекти/заявления по пол по мерки от Програмата за развитие на селските райони на 1543 човека, от тях мъже 1039 (67%), жени 504 (33%).

Ефектът от тази мярка ще бъде отчетен в края на програмния период (2007-2013 г.) с индикатор „брой участници в обучението в селското стопанство- жени/мъже”.

През 2010 г. Министерство на икономиката, енергетиката и туризма /МИЕТ/, с подкрепата на социалните партньори, участници в конструираните към министерството съвети за тристранно сътрудничество, предприе мащабна кампания за разпространяване сред техните членове на материали, свързани с равните възможности и равното третиране на жените и мъжете, с оглед запознаването им с провежданата политика по равнопоставеност на половете. Мярката е реализирана чрез инструментариума на дистанционното обучение, като за целта е изготвен пакет с тематично подбрани материали, свързани с националното законодателство, законодателството на ЕС и Съвета на Европа. Така създадената организация позволи с предоставената информация да бъдат запознати ръководителите на над 450 търговски дружества, над 4 500 синдикални членове, както и да бъде разпространена в над 240 синдикални организации, обхващащи дружества, където работят над 18 200 работници, от които около 7 500 жени. **Като резултат от проведената кампания се установи, че не се идентифицира неравнопоставеност по признак пол в търговските дружества, а голяма част от независимите синдикални организации отделят значително място в програмите за обучение на синдикалния актив по теми, свързани с равните възможности и равното третиране на жените и мъжете.**

В Националния осигурителен институт се извършва мониторинг и анализ по видове социално-осигурителни обезщетения и помощи по признак пол, който е публикуван на сайта на НОИ в рубриката “Равнопоставеност на жените и мъжете”, анализ на тема “Джендър измерение – пазар на труда и осигурителна защита (2000 – 2009 г.). Също така е извършен анализ по видове обезщетения и пенсии,

който е поместен в Годишника на НОИ “Социалното осигуряване в България през 2009 г.”. По този начин се осветлява нивото на неравнопоставеност (респективно равнопоставеност) между жените и мъжете от гледна точка на социалното осигуряване. Налични са статистически данни по социалноосигурителните показатели по пол и анализ за състоянието и нивото на неравнопоставеност на жените и мъжете през призмата на пола. **Поддържането на база данни и аналитична информация за осигурителните плащания по признак пол е важна предпоставка за обосноваване разработването на ефективни мерки за намаляване степента на неравнопоставеност на жените и мъжете.**

В НОИ са въведени статистически показатели по пол и са обработени данните по тях като е създаден ред за поддържането и актуализирането им. **По този начин се осъществява подпомагане на мониторинга за насърчаването на равнопоставеността между половете, обогатяване на националната статистика и Евростат със социално-осигурителни данни по пол.** Налични са статистически показатели и данни по пол за краткосрочните обезщетения от Държавното обществено осигуряване /ДОО/. Базата данни и статистиката на НОИ, освен с разнообразна информация за пенсиите по признак пол, съдържа такава и за краткосрочните обезщетения.

Изработен и публикуван е анализ за потребността от търсене на ново решение относно уреждането на дългосрочната грижа като елемент на осигурителната система. В комплекса от мерки за продължаване на пенсионната реформа в предложенията на Консултативния съвет към министъра на труда и социалната политика допълнителна мярка визира фондово уреждане на дългосрочната грижа за възрастни хора. Направено е експозе по темата на форум на Икономическия и социален съвет, Конференция “Борбата с бедността и социалното изключване – обществен консенсус за нова ефективна политика”, на Националната конференция в Стопанска академия “Д.А.Ценов” – Свищов (Глобални, национални и корпоративни процеси и политики през посткризисния период: очаквания, предизвикателства, решения в застраховането и осигуряването).

Във връзка с горепосочената тема е направено изложение, което е дискутирано на конференция на Световната банка (Политики за дългосрочна грижа за възрастните в новите страни членки на ЕС и Хърватска – Предизвикателства и възможности).

Изработена е визия за запълване в Държавното обществено осигуряване липсата на социално осигуряване в случай на нужда от дългосрочна грижа за недееспособни пенсионери. **Визията предвижда запълване на съществуващата празнота в социално-осигурителната система за предоставяне на парична помощ от държавното обществено осигуряване при потребност от дългосрочна грижа за най-нуждаещите се недееспособни пенсионери. В случай на последваща законова реализация биха се създали предпоставки за равнопоставеност между половете предвид факта, че предимно жените отдават дългосрочна грижа за зависими членове на семейството, а това се отразява негативно на тяхната професионална кариера, заплащане на труда, личностно развитие, и в крайна сметка води до по-нисък статус и неравнопоставеност.**

Водещите експерти в социално-осигурителната материя и взимащи решения в сферата на социалната защита са запознати с идеята и потребността от търсене на по-добра алтернатива от сегашното положение по проблема относно дългосрочната грижа за недееспособни пенсионери. Осъзнаването на проблема е предпоставка за участие в активна дискусия за намиране на най-доброто за страната решение, предвид сегашната ситуация и недобрата прогноза в близко бъдеще. Мярката е изпълнена до голяма степен. През 2010 г. в условията на икономическа и финансова криза, се акцентира върху подготовката на законодателни промени, насочени към усъвършенстване на пенсионния модел, мерки за финансова стабилност на пенсионната система и подобряване адекватността на

пенсиите. Положени са основите за по-нататъшна работа в търсене на по-добра алтернатива за решаване на проблема – дългосрочна грижа за недееспособни пенсионери, в контекста на политиката за борба с бедността и равнопоставеността между половете.

Особена важност за постигане на равнопоставеност на жените и мъжете имат мерките в областта на съвместяване на семейния и професионалния живот. В този смисъл един от акцентите е осигуряването на адекватни грижи за децата, с оглед своевременно завръщане на майката на работното място след раждането на детето. В тази връзка броят на детските градини в населеното място имат решаваща роля. Поради това през 2010 г. са построени и открити със средства на Министерството на отбраната две детски градини в София и по една в Пловдив, Карлово, Казанлък и Стара Загора. Обединените детски заведения /ОДЗ/ и целодневните детски градини /ЦДГ/ са за децата на военнослужещите и служителите от системата на МО. В процес на изграждане е ЦДГ-Слава-София. За ЦДГ-ВеликоТърново съществува организационен и финансов риск.

Министерството на труда и социалната политика и Агенцията по заетостта реализираха през 2010 г. следните програми и насърчителни мерки в подкрепа на заетостта на жените:

1. **През 2010 г. по Националната програма „В подкрепа на майчинството”, която подпомага по-ранното завръщане на работа на майките, средно 861 лица са полагали грижи за малките им деца.** С реализацията на програмата са създадени условия за по-добър баланс между професионалния и личния живот на работещите родители с малки деца.
2. През 2010 г. продължи реализацията на мярката, регламентирана в разпоредбата на чл. 53 от Закона за насърчаване на заетостта /ЗНЗ/, за насърчаване на работодателите, които наемат на работа безработни лица – самотни родители (осиновители) и/или майки (осиновителки) с деца до 3-годишна възраст. Със средства от бюджета за активна политика на МТСП са финансирани разходите за трудово възнаграждение и осигуровки на наетите лица. **През 2010 г. по мярката е осигурена заетост на 380 безработни майки с деца до 3-годишна възраст.**
3. С цел интеграция на пазара на труда на безработни майки с деца от 3 до 5-годишна възраст се реализира насърчителната мярка, регламентирана в разпоредбата на чл. 53 а от Закона за насърчаване на заетостта. На работодатели, разкрили работни места и осигурили заетост на безработните лица, се осигуряват средства за трудово възнаграждение и осигуровки. **През 2010 г. по мярката е осигурена заетост на 263 безработни майки с деца от 3 до 5-годишна възраст.**
4. През 2010 г. се реализира схемата „Отново на работа” – проект „Детегледач- шанс за реализация с обучение към заетост” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”. Проектът насърчава съвместяването на професионалния с личния и семейния живот на родителите с малки деца чрез осигуряването на безплатна детегледачка. Грижи за малките деца полагат безработни лица, които предварително се обучават за придобиване на ключови компетентности за полагане на грижи за малки деца. По проекта се осигуряват средства за трудово възнаграждение и осигуровки на наетите лица. **През 2010 г. в проекта са включени 755 семейства.**

Раздел III “Насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете в процесите на взимане на решения”

Изборът при назначаване на длъжност в администрацията е в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда и чл. 39 от Закона за защита от дискриминация. При израстването в кариерата се прилагат вътрешно-нормативните правила, без толериране на който и да е от двата пола.

През 2010 г. Министерство на икономиката, енергетиката и туризма е осъществило подбор и назначаване на служители и израстване в кариерата в структурата на министерството, чрез прилагане на принципа на равнопоставеност между половете и гарантиране на равни възможности на мъжете и жените. Изборът при назначаване на длъжност в министерството и при кариерното израстване е в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда, Закона за държавния служител, Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители, Наредбата за условията и реда за атестиране на служителите в държавната администрация и вътрешно-нормативните правила, без толериране на който и да е от двата пола.

Една от 11-те постоянни комисии към Националното сдружение на общините на Република България /НСОРБ/ е Комисията за работа с жените на изборни длъжности. Стремешът е да се развива много широк кръг от дейности, свързани с обучение, организиране на срещи за обмяна на опит не само на местно равнище, но и между представителки на местната и централната – изпълнителна и законодателна власт, между жените на изборни длъжности от България и други страни от региона.

С участието на МВР на Република България е проведено сравнително изследване, посветено на изграждането на Мрежа на жените полицейски служители в Югоизточна Европа, осъществено от министерствата на вътрешните работи в страните от Югоизточна Европа, членуващи в Асоциацията на полицейските ръководители от Югоизточна Европа (SEPCA).

В проучването са участвували общо 3 897 анкетирани от осем министерства, като за Република България респондентите са повече от 1 000 служители на МВР.

Въз основа на проучването е изготвен доклад. В него са засегнати въпроси относно подбора и приемането на жени в полицията, подготовката, обучението и развитието им в кариерата, половото равноправие, дискриминацията и заплахите на работното място. Докладът съдържа няколко раздела. След краткия преглед на международните документи в областта на човешките права в света и в Региона, са дадени теоретично-методологичните основи на проучването, (предмет и цели на проучването, начини на проучването и използваните инструменти, въпросник с изключителното намерение, тези които ще го ползват и читателите на доклада да се информират сбито и качествено за рамката и приложените процедури.

По-голямата част от резултатите се отнасят до моментното състояние в полицейските структури, които са участвали в проучването (набирането) и приемането на жени в полицейските служби, подбора, образованието и обучението, напредването в кариерата, половата равнопоставеност, свързана с работата, нормативния регламент, въпроса с дискриминацията и заплахите на работното място.

Резултатите от проучванията са съпроводени от съответни препоръки, които благодарение на сигурното идентифициране на това, което е важно и приоритетно за всички или за повечето от членките, може да бъде пренесено в план за действие и през следващите години да бъде мощно средство за насока на дейностите.

В изпълнение на Националния план за действие на равнопоставеността на жените и мъжете (2010 г.) на 11.12.2010 г., от МВР е организирано и проведено официалното представяне на Доклада с резултатите от проведеното изследване. Конференцията бе открита от заместник-министъра на вътрешните работи г-н Павлин Димитров, като участие взеха представители на всички централни дирекции

на МВР, неправителствени организации, синдикалните сдружения на служителите в МВР, Министерство на труда и социалната политика, Секретариата на SEPCSA и Отдела за демократични институции и човешки права към ОССЕ.

На събитието беше отбелязана и 10-тата годишнина от приемането на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН за жените, мира и сигурността, предвид акцента върху важноста на равенството на жените и пълноправното им участие като активно действащи в областта на мира и сигурността.

Данните на резултатите от проучването са анализирани и ще се ползват при изготвянето на план за действие по отношение равнопоставеността между половете.

В Министерство на вътрешните работи Република България през отчетния период не е идентифициран проблем /констатирани статистически значими различия/, свързани с кариерното развитие на жените и мъжете в полицейските структури.

Според Министерство на вътрешните работи, усилията трябва да бъдат насочени към по-успешното интегриране на жените в полицията. В обучителните програми трябва да се има предвид характеристиката на профила на жената – полицаи, тъй като има различия в поведението на престъпниците спрямо жените –полицаи.

През 2010 г. Министерство на културата е осъществило подбор на служители и израстване в кариерата в структурата на министерството, чрез прилагане на принципа на равнопоставеност между половете и гарантиране на равни възможности на мъжете и жените.

Дейността на Министерство на физическото възпитание и спорта през 2010 г. е съобразена със заложеното в Националния план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за 2010 г., като на мъжете и жените са предоставени равни възможности. Осъществявайки държавната политика в областта на физическото възпитание, спорта и социалния туризъм, Министерство на физическото възпитание и спорта прилага нормите и принципите на равнопоставеност между половете.

Раздел IV. „Ограничаване и премахване на всички форми на насилие и трафика на хора»

През 2010 г. Министерство на вътрешните работи е оказало активна подкрепа на негрителствените организации за провеждане на информационни кампании срещу:

- трафика на хора;
- насилието в семейството.

Изпълнен е Проект „Открадната светлина”- Кърджали. Проведено е обучение за доброволци за работа с хора, жертви на трафик и насилие, както и обучения по правата на човека и правата на детето.

Вторият проект на тема „Жените на Кърджали знаят” е имал за цел да повиши информираността на жените от различните етноси от общината за техните права по закона за защита от домашното насилие.

Министерство на вътрешните работи е разработило проект на Национална програма за превенция и защита от домашно насилие, съгласно заповед на министър- председателя на Република България, който е изпратен до съответните институции и организации имащи преки компетенции по изпълнението на конкретни задачи за даване на становища и бележки.

През 2010 г. Министерство на вътрешните работи е провело множество обучения с откъсване и без откъсване от работа на служители от цялата страна по теми, свързани с премахване на насилието, основано на пола и трафика на хора. Чрез Графика за обучение на служителите през 2010 г. е организирано обучение за актуализация на професионалната квалификация по две теми:

- Превенция и защита от домашно насилие;
- Осъществяване прием на граждани и подкрепа на жертви на престъпления.

Около 100 са обучените служители в обучаващите се структури на МВР. **През отчетния период няма регистрирани случаи на насилие, основано на пола.**

В изпълнение на т.6 от Раздел 3 от Плана за работа на Постоянната комисия по правата на човека и полицейска етика в МВР в обученията по месторабота са включени всички нормативни документи, имащи отношение по темата, а именно Законът за защита от дискриминация, във връзка с недопускане на ограничения на правата на гражданите, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол произход, религия и др. Обучени са около 100 души от състава на МВР със средно образование. Реализирани са 5 обучения с по 20 участници всяко с откъсване от работа. **Като резултат от проведените обучения са придобити нови знания и умения от служителите по горепосочената тема.**

Въз основа на сключени споразумения между МВР и неправителствени организации са реализирани множество съвместни инициативи, свързани с активната превенция на насилието, основано на пола и трафика на хора.

Заслужава да се отбележат реализираните през 2010 г. проекти с фондация „Център Надя”, Асоциация „Анимус”, фондация «Български център за джандър изследвания» и др. Желателно е да се отбележи реализираният проект на територията на Столична община, свързан с приложение на единни европейски стандарти и критерии за работа в помощ на жени и деца, жертви на домашно насилие.

Реализиран е и проект на тема „Не за продан”. Този проект е младежка кампания срещу трафика на хора като се подпомага интеграцията на младите хора към проблемите, основани на пола.

Заслужава да се отбележат и други успешно реализирани проекти през 2010 г. „Научи и предай нататък” на фондация „Партньори България, и „Да успеем заедно”. **Като резултати, които могат да бъдат отчетени след приключването на проектите, са намаляване на регистрираните случаи на насилие, основано на пола и трафика на хора, повишената информираност на гражданите по конкретните проблеми, както и появата на трайни тенденции за намаляване на подобни случаи.**

По отношение на оказване на подкрепа на неправителствени организации, които работят по програми за подкрепа на жертвите на домашно насилие, Националното сдружение на общините в рамките на своята годишна програма участва в редица проекти и съдейства на партньорски организации и общини, развиващи дейности в посочената сфера.

Министерство на отбраната съвместно със Сдружение на жените военнослужещи организира с посланика на Кралство Норвегия у нас международен семинар на тема „Как да направим така, че Резолюция 1325 на СС на ООН за жените, мира и сигурността да постига

резултати”. По време на семинара са обсъдени проблемите на жените във въоръжените сили, участието им в операции под егидата на ООН, ЕС и НАТО и др. международни организации, както и жените жертви на военните конфликти.

Министерство на отбраната съвместно със Сдружение на жените военнослужещи отбеляза 10-та годишнина на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН с благотворителна изложба, организирана със съдействието на посланиците на Кралство Норвегия и САЩ у нас. Средствата от фотографиите от въоръжените сили на България, Кралство Норвегия и САЩ са дарени на Фондация „Деца на Българската армия”

Министерство на отбраната отново съвместно със Сдружение на жените военнослужещи са разработили План за прилагане на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН. Към настоящия момент е в процес на одобрение от Съвета по отбрана.

Държавната агенция за закрила на детето /ДАЗД/ е актуализирала Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца жертви на трафик, завръщащи се от чужбина (КМ). По този начин се осигурява ефективна координация при изпълнение на задълженията за взаимодействие на ангажираните субекти при завръщането от чужбина и обгрижването на непридружени малолетни и непълнолетни деца, както и деца – жертви на трафик. Подписан е Координационен механизъм на 7 декември 2010 г. от министъра на труда и социалната политика, министъра на външните работи, министъра на вътрешните работи, председателя на ДАЗД и изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане /АСП/.

За 2010 г. Държавната агенция за закрила на детето е работила, съвместно с останалите отговорни институции по 48 случая по Координационния механизъм. Наложени са 31 мерки по чл. 76 а от Закона за българските лични документи. Броят на реферираните деца за отчетния период е 10.

Държавната агенция за закрила на детето реализира дейности по превенция на насилието, трафика и сексуалната експлоатация на деца с търговска цел. През 2010 г. е подготвен проект на Национален план за превенция на насилието и злоупотребата с деца /2010-2013/. Подобрено е взаимодействието между институциите за осигуряване на ефективна система за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и в случаите, когато е необходима кризисна интервенция.

На 15 март 2010 г. е подписано споразумение за сътрудничество между органите за закрила на детето при прилагането на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца-жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция.

Създадена е работна група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца” към Националния съвет за закрила на детето с две подгрупи. Подписано е споразумение за сътрудничество между органите за закрила на детето.

През 2010 г. са проведени три заседания на голямата работна група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца” и по едно заседание на двете малки подгрупи.

Броят на случаите, по които е приложен координационният механизъм е 385, а броят на проведените срещи на мултидисциплинарните екипи на местно ниво – 353.

Подготвен е анализ на прилагането на координационния механизъм и неговата ефективност, в чийто рамки ще бъдат направени препоръки за оптимизация и подобряване на взаимодействието между институциите;

В рамките на работната група са обсъдени темите за училищното насилие и синдрома на родителско отчуждаване и методите и индикаторите за събиране на данни.

Държавната агенция за закрила на детето поддържа Националната телефонна линия за деца (НТЛД) - 116-111. През м. февруари 2010 г. е проведена информационна кампания за популяризиране на НТЛД 116 111, а през м. март стартира електронната страница на Националната телефонна линия за деца 116 111 (www.116111.bg). Установен е механизъм на взаимодействие и анализ на „обратните връзки” между екипа на НТЛД, ДАЗД и ОЗД/АСП/.

През 2010 г. беше организиран и успешно проведен нов конкурс по Закона за обществените поръчки за избор на изпълнител, осигуряващ функционирането на НТЛД 116 111 за следващия период от 28 месеца. След проведения конкурс Фондация «Анимус» беше избрана от комисия за изпълнител, предоставящ тази услуга.

Бяха разработени, обсъдени с екипа на НТЛД и одобрени от председателя на ДАЗД критерии за оценка на ефективността на НТЛД 116 111. За периода 01.01.2010 – 31.12.2010 г. на Националната телефонна линия за деца 116 111 са приети 66 366 повиквания. Броят на проведените консултации е 13 695. През месеците, в които се провеждаха дейности по популяризирането на линията (февруари-март 2010 г.), броят на обажданията бързо се увеличи.

Държавна агенция за закрила на детето поддържа Националната информационна система (НИС) за деца в риск и извършва мониторинг на системата за закрила на детето. В Държавната агенция за закрила на детето се събира и поддържа следната статистическа и аналитична информация:

- а) за децата в риск;
- б) информация от регистрите, водени от регионалните дирекции за социално подпомагане към Агенцията за социално подпомагане по реда на Семейния кодекс;
- в) за специализирани институции за деца;
- г) за юридически лица с нестопанска цел, работещи по програми за детето;
- д) за децата, необхванати от училище;
- е) за доставчици на социални услуги за деца;
- ж) други данни от значение за закрила на детето.

През отчетния период в ДАЗД е постъпила статистическа информация от всички източници на информация с данни за предходната календарна година, както и за първото полугодие на 2010 г. Също така за горепосочения отчетен период са разработени, утвърдени и въведени 4 типа информационни карти:

- а) информационна карта за Център за настаняване от семеен тип /ЦНСТ/ за календарната 2009 г.
- б) кризисните центрове за деца;
 - в) SOS – детски селища;
- г) интеграционен център и регистрационно-приемателен център за деца-бежанци.

През 2010 г. се разработи техническо задание за софтуера на телефонната линия 116 111 в частта „Генериране на справки за функционирането на линията. Информацията се събира по сравними показатели, с устойчива методология, която позволява да се проследяват процесите в тяхното развитие, да се отчита динамиката и да се очертават тенденции.

Държавна агенция за закрила на детето реализира съвместни проекти с неправителствени организации относно борбата с насилието, трафика и сексуалната експлоатация на деца като беше подобро сътрудничеството с неправителствения сектор в борбата с насилието, трафика и сексуалната експлоатация на деца. През отчетния период експертите на ДАЗД участваха в редица проекти, работни срещи и форуми, посветени на насилието, трафика и сексуалната експлоатация на деца с търговска цел, както и на уязвимите

бежански групи, сред които непридружените деца-граждани на трети страни. Разрешени бяха редица казуси чрез прилагане на механизмите за рефериране и обгрижване на жертви на трафик, бяха набелязани общи мерки за защита, превенция и намаляване на първопричините за трафик на хора.

Раздел V. Насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете в образованието, здравеопазването и културата

Във връзка с популяризиране на програми за равнопоставеност между половете (т.н. “джендър” обучение, даващо познание за социалните измерения на пола), представители на Министерството на образованието, младежта и науката са взели участие в работна среща на тема „Равенство на половете в образователната система в постсоциалистическа България – ключов урок за нова Европа” с участие на 32 инспектори, училищни директори и други специалисти, работещи в образованието с участници от 8 европейски държави – Великобритания, Испания, Германия, Холандия, Дания, Кипър, Ирландия и Украйна.

Като резултат от работната среща са изготвени доклад и презентация, които са представени от представители на МОМН на срещата на тема „МОМН – политики за равенство”.

Министерство на образованието, младежта и науката е включило проблематиката на равнопоставеността, защитата от дискриминация и джендър обучението в Тематичния план за квалификация на педагогическите кадри. **По този начин се цели повишаване на подготовката и квалификацията на директорите на образователните институции относно проблематиката на равнопоставеността, защитата от дискриминация и джендър равенство.**

През 2010 г. Министерство на образованието, младежта и науката е провело два квалификационни курса. Първият от тях е за 50 директора, от които 46 са обучени на училищна тема „Образование без предразсъдъци”, в която са включени подтеми:

- Променящият се свят и разнообразието му: ролята на училището за образованието за демокрация
- Дискриминация, стереотипи, предразсъдъци: същност, видове, проява в училището и ежедневните ситуации;
- Подход за преодоляване на дискриминацията, стереотипите и предразсъдъците;
- Изграждане на общност, културна принадлежност и межкултурна чувствителност.

В резултат на проведения първи квалификационен курс се е подобрила подготовката и квалификацията на директорите на училищата, относно проблематиката на равнопоставеността, защитата от дискриминация и джендър равенство. Степента на постигане на целите е 92 % обучени директори в този курс.

Във втория квалификационен курс вместо първоначално включените 50, са обучени 77 директора на училища на тема „Управление на училището като организация”, в която са включени подтеми:

- Планиране на човешките ресурси. Управление на човешките ресурси
- Подбор, атестиране на персонала
- Организационни форми на комуникация с персонала – общи събрания, съвещания и управление на различните форми на делови контакти
- Решаване на конфликти.

В резултат на проведения втори квалификационен курс се е подобрила също подготовката и квалификацията на директорите на училища относно проблематиката на равнопоставеността, защитата от дискриминация и джендър равенство. Степента на постигане на целите е 154 % обучени директори в този курс.

През 2010 г. проблематиката на равнопоставеността, защитата от дискриминация и джендър равенството е включена в насоките за разработване на проекти по линия на националните програми на Министерство на образованието, младежта и науката и в рамките на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”, приоритетна ос 4 “Подобряване на достъпа до образование и обучение”, основна област на интервенция “Децата и младежта в образованието” чрез следните програми:

1. Програма „Да направим училището привлекателно за младите хора”, финансирана по ОПРЧР;
2. Програма „Без звънец”, финансирана по ОПРЧР
3. Програма „Студентски стипендии и награди”, финансирана по ОПРЧР

Чрез реализирането на тези програми се създават условия за развитие на потенциала на всяко дете, за осигуряване на възможности за физическо, интелектуално и личностно развитие, пълноценна социална интеграция и последваща професионална реализация.

Децата и учениците са включени в дейности за формиране на компетентност за активно участие в икономическия, социалния и културния живот като отговорни граждани в демократично и плуралистично общество.

Намалял е и броят на необхванатите и отпадащите ученици в задължителна училищна възраст.

Чрез програмата „Студентски стипендии и награди” се цели да бъде допълнена съществуващата система за предоставяне на студентски стипендии с използването на финансиране от Европейския социален фонд.

По програма „Да направим училището привлекателно за младите хора”, броят на учениците, участващи в извънучилищни дейности е (59 543/58 815/118 358), а броят на училищата, предлагащи извънкласни дейности е 394.

По програма „Без звънец”, броят на лицата, участващи в мерки, насочени към превенция на ранното отпадане от училище е (3006/2726/5732).

По програма „Студентски стипендии и награди”, броят на студентите, участващи в механизми за студентско подпомагане /например кредити, нови и допълващи стипендии/ е (15 544/22 578/38 122), а броят на студентите, получаващи стипендии е (7 233/16 773/24 006).

Чрез реализирането на програмите, финансирани от ОП «РЧР», се създават условия за развитие на потенциала на всички деца чрез включването им в различни извънкласни и извънучилищни дейности.

В резултат на изпълнението на тези програми е намален рискът от ранно напускане на образователната система на децата от целевата група. Разработени са мерки за подкрепа на деца в риск от ранно напускане на училището поради обучителни трудности. Разработен е механизъм за предоставяне на стипендии и награди чрез финансиране от Европейския социален фонд.

Министерство на образованието, младежта и науката е разработило учебни материали, подпомагащи методически и съдържателно преподаването на теми, свързани с равнопоставеността между половете. Популяризирани са следните учебни помагала: „Мъжете и жените – различни, но равни” и „Да преподаваме джендър равенство” – помагало за учители. **По този начин се подпомагат педагози, социални работници, психолози, учители и младежки лидери в усилията им в прилагането на джендър мейстрийминг подход в**

рамките на учебния процес. Темата, свързана с равнопоставеността се изучава в одобрените учебници по история и цивилизация за VI клас.

Годишен анализ на здравния статус на жените и мъжете в сравнителен план, базиран на демографски и здравни статистически данни.

Демографските процеси в България се характеризират с трайна тенденция на намаляване броя на населението и на неговото застаряване. Основни причини за това са ниската раждаемост, емиграцията на значителна част от младите хора и смъртността. По отношение на работната сила се регистрира неблагоприятна тенденция - абсолютният брой намалява при значително увеличаване на относителния дял на застаряващите работещи.

Динамика на основните здравно-демографски показатели:

Население, раждаемост, смъртност.

Население

Към края на 2007 г. общият брой на населението е 7 640 238 души. В състава на населението по пол преобладават жените – 3 940 549, а броят на мъжете е 3 699 689. През 2008 г. населението в България е 7 606 551 души, от които жени – 3 925 271 и мъже - 3 681 280. Тенденцията за намаляване на населението се запазва и през 2009 г., когато то е намаляло с 42 841 души и общият брой е 7 563 710. Броят на жените е 3 904 399 и в сравнение с предходната 2008 година са намалели с 20 872, броят на мъжете е 3 659 311, намалели са с 21 969 спрямо 2008 г. От тези данни е видно, че дялът на жените през 2009 г. е 51,62% и е незначително по-висок от този на мъжете, като се запазва тенденцията за нарастване на съотношението жени/мъже след 45-годишна възраст. Промените във възрастовата структура на населението са в посока на задълбочаване на процеса на застаряване. Броят на населението над 65 години през 2007 г. е 1 323 188 (жени - 781 207 и мъже - 541 981). Относителният дял на населението над 65 години през 2007 г. е 17,3 %. Процесът на застаряване е по-силно изразен при жените, в сравнение с мъжете. През 2007 г. дялът на жените над 65 години е 19,8 %, а на мъжете 14,6 %.

В края на 2008 г. над 65 години са били 1 323 839 от населението на България, от които жени - 783 820 и мъже - 540 019. Относителният дял на населението над 65 години през 2008 г. е 17,4 %, като дялът на жените е 19,97 %, а на мъжете е 14,67 %. Броят на населението над 65 години през 2009 г. е 1 325 891 (жени - 786 796 и мъже 539 095). Относителният дял на населението над 65 години през 2009 г. е 17,53 %, като се запазва тенденцията от предходните две години на застаряване на нацията. През 2009 г., дялът на жените над 65 години нараства на 20,15 %, а при мъжете се запазва и с 14,72 %, т.е. идентичен с този от предходните години.

Средната продължителност на живот у нас през периода 2007 - 2009 г. нараства. През 2007 г. тя възлиза на 72,7 години. При жените средната продължителност на живот е 76,30 години, а при мъжете е по-ниска от тази на жените и е 69,24 години. Тази констатация се запазва и през 2008 г. и 2009 г.

Средната продължителност на живот през 2008 г. е 73 г., като при жените е 76,64 г., а при мъжете 69,51 г. Данните за 2009 г. показват, че средната продължителност на живот нараства и при двата пола, при жените е 77,08 години, а при мъжете е 69,90 години.

Раждаемост

Ниската раждаемост е един от факторите за намаляване на населението, въпреки че през последните години раждаемостта бележи лека тенденция към нарастване. През 2007 г. тя възлиза на 9,8 на 1 000 души. През 2008 г. е 10,2 ‰, т.е. раждаемостта е увеличена с 0,4 ‰ спрямо предходната година. Увеличаване на раждаемостта се регистрира и през 2009 г. - 10,7 ‰. и спрямо предходната година е увеличена с 0,5‰. Увеличаване на раждаемостта се регистрира както в градовете, така и в селата (съответно 11,2‰ и 9,3‰). Тоталният коефициент на плодовитост през 2009 г. е 1,57 деца при 1,48 деца за 2008 г. (ЕС - 1,54) и това е най-високата му стойност след 1992 г.

Смъртност

По данни на НЦЗИ през последните три години общата смъртност в България намалява. Разпределението по пол за трите години, които анализираме показва, че смъртността при мъжете е по-висока от тази при жените.

През 2007 г. коефициентът на обща смъртност на 100 000 население е 1475,3. При мъжете смъртността е 1 612,3‰, а при жените е 1 346,5‰.

През 2008 г. общата смъртност е 1 449,8‰, при мъжете тя е 1 579,8‰, а при жените 1 327,8‰. Тенденцията за снижаване на общата смъртност се запазва, през 2009 г. - 1 424,7‰, като при мъжете смъртността продължава да бъде по-висока от тази при жените и през 2009 г. е 1 548,9‰, а при жените 1 308,3‰. Болестите на органите на кръвообращението са водеща причина за смъртността сред българското население. През последните години се наблюдава тенденция към намаляване на смъртността от болести на органите на кръвообращението (БОК), но стандартизираният показател за България (611.28‰, 2008 г.) остава изключително висок в сравнение с този за ЕС - 245.79‰, 2007 г.

През 2007 г. общата смъртност от болестите на органите на кръвообращението е 971 ,0‰. При мъжете тя е по-висока - 991,0‰, а при жените е 952,3‰.

През 2008 г. данните показват, че общата смъртност от тази група заболявания е 937,8‰, като при мъжете е 949,7‰, а при жените - 926,6‰. През 2009 г. е регистрирано леко завишаване на общата смъртност по причина на болестите на органите на кръвообращението - 940,1 ‰. Разпределението по пол е съответно 953,2‰ при мъжете и 927,7‰ при жените.

На второ място като причина за смърт са умирианията от новообразувания, които през 2007 г. са общо 234,9 на 100 хил. население. При мъжете е по-висока, отколкото при жените и е съответно 282,1‰ и 190,6‰. През 2008 г. е регистрирана тенденция за нарастване на смъртността от новообразувания и при двата пола, като при мъжете е 288,0‰, а при жените е 191,9‰. Лек спад на умирианията по тази причина е регистриран през 2009 г., общо 226,2 на 100 хил. население, като при мъжете са 274,3‰, а при жените - 181,1 ‰. В структурата на умирианията поради злокачествени новообразувания през 2009 г. водещи са заболяванията на ларинкса, трахеята, бронхите и белия дроб (21.5%), следват тези на дебелото черво (9,1%), стомаха (7.9%) и млечната жлеза при жените (7.3%).

На трето място като причина в структурата на общата смъртност са болестите на дихателната система, и през трите години делът на мъжете е по-голям от този при жените. През 2007 г. смъртността по причина болести на дихателната система при мъжете е 76,0‰, а при жените - 43,6 ‰; през 2008 г. мъже - 73,2‰, жени - 44,9 ‰; през 2009 г. мъже - 69,4‰ жени - 41,0 ‰;

Следват като причина за смърт външните причини (травми и отравяния) и болестите на храносмилателната система. Разпределението по пол показва, че смъртността по тези водещи заболявания, е винаги по-висока при мъжете, отколкото при жените и през трите години.

2. Заболеваемост и болестност

Един от основните проблеми, породени от застаряването на населението у нас, е нарастването на патологията, свързана с напредналата възраст. Официалните статистически данни за хоспитализираната заболеваемост за разглеждания период 2007-2009 г. показват, че броят на хоспитализираните случаи в стационарите на лечебните заведения нараства както общо, така и по възрастови групи. Честотата за хоспитализираните лица в активна работоспособна възраст от 18-64 години на 100 000 души от населението също се увеличава. Най-висока е честотата на хоспитализациите при лицата на 65 и повече години. Въведените клинични пътеки оказват определено влияние върху нивото и структурата на хоспитализираната заболеваемост.

През 2007 г. общият брой на хоспитализираните лица за възрастова група от 18 г. до 64 г. е 866 649 (17 221,6 на 100 000 население). Регистрираните случаи по класове болести (по Международната класификация на болестите - X ревизия) водещи са хоспитализациите за бременност, раждане и послеродов период – 136 386 (2 710,2‰), следват болестите на органите на кръвообращение – 113 492 случая (2255,3‰), болести на пикочно-половата система – 87 536 (1 739,5‰), болести на храносмилателната система – 81 906 (1 627,6‰), на дихателната система – 77 264 (1 535,4‰). Липсва информация за разпределение на случаите на хоспитализация по пол. Структурата на хоспитализацията на лица над 65 годишна възраст през 2007 г. показва, че броят на хоспитализираните е общо 444 191 (33 550,0‰). Водещи са болестите на органите на кръвообращението 139 043 - 10502,0‰.

През 2008 г. общият брой на хоспитализираните лица във възрастовата група 18 г. - 64 г. е 884 203 (17 614,0 на 100 000 население). Разпределението по пол е: мъже - 351 549 случая (14 108,3‰); жени - 532 654 (21 069,4‰).

По класове болести водещи са хоспитализациите за бременност, раждане и послеродов период – 139 981 (2 788,5 на 100 000 население). Следват болестите на органите на кръвообръщение - 116 188 случая (2 314255,6‰), като разпределението по пол е мъже - 67 195 (2 696,7‰) и жени - 48 993 (1 937,9 ‰).

На трето място са хоспитализираните от болести на пикочно-половата система - 88 894 (1 770,8‰), по пол мъжете са 26 704 (1 071,7‰), и жени - 62 190 (2 460,0‰). На следващо място са болести на храносмилателната система - 83 682 (1 667,0‰), по пол: мъжете са 45 428 (1 823,1 ‰) и жени - 38 254 (1 513,2‰). На пето място са хоспитализираните с болести на дихателната система - 75 901 (1 512,0‰), по пол: мъжете са - 37 010 (1 485,3‰) и жени – 38 891 (1 538,4‰).

Хоспитализираните случаи на лица над 65-годишна възраст през 2008 г. сравнен с предходната 2007 г. е нараснал - 463 645 (35031,4‰), от тях мъжете са 216 184 (39960,1‰), а жените – 247 461 (31623,9‰). Най-голям е броят на хоспитализираните с болести на органите на кръвообръщението – 146 364 (11058,8‰), мъже – 69 695 (12882,6‰), жени - 76 669 (9797,8‰).

През 2009 г. общият брой на хоспитализираните лица във възрастовата група 18 г. - 64 г. е 937 718 (18 771,4 на 100 000 население). Разпределението по пол е: мъже - 381 135 случая (15 362,2‰); жени - 556 583 (22 135,1‰).

По класове болести водещи са хоспитализациите за бременност, раждане и послеродов период – 143 521 (2873,0 на 100 000 население).

Следват болестите на органите на кръвообръщение - 129 218 случаи (2586,7‰), като разпределението по пол е мъже - 75 613 (3047,7‰) и жени - 53 605 (2131,9‰).

На трето място са хоспитализираните от болести на пикочно-половата система - 92 723 (1, 856,1 ‰), по пол мъжете са 28 371 (1143,5‰), и жени - 64 352 (2559,3‰). На следващо място са болести на храносмилателната система - 89 808 (1 797,8‰), по пол: мъжете са 50 054 (2017,5‰) и жени – 39 754 (1581,0‰). На пето място са хоспитализираните с болести на дихателната система - 82 355 (1 648,6‰), по пол: мъжете са – 40 294 (1624,1 ‰) и жени - 42 061 (1672,8‰). Запазва се тенденцията за нарастване на хоспитализираните случаи на лицата над 65 годишна възраст и през 2009 г. Общият брой е 504 037 (38044,4‰) случая, от тях мъже - 233 730 (43 318,9‰), жени - 270 307 (34420,5). Водещи са болестите на органите на кръвообращението 160 259 (12096,3‰), от които мъже 75 674 (14025,2‰), жени – 84 585 (10770,9‰).

Данните, които ни предоставиха от НЦЗИ относно болестността (регистрирани заболявания) и заболяемостта (новооткрити случаи) на онкологичните заболявания, които са един тежък проблем на здравеопазването показват, че те се увеличават през наблюдавания три годишен период.

През 2007 г. болестността (регистрирани заболявания) е 3 330,7 на 100 000 население. По пол разпределението е: мъже - 2736,3‰ (най-висока болестност е от меланом и други злокачествени новообразувания на кожата - 721 ,3‰ (C43-C44), следват на храносмилателните органи - 528,0‰ (C15-C26) и на дихателните органи и гръден кош - 353,8‰ (C30-C39). При жените болестността от злокачествени новообразувания е 3 889,0‰, като най-висока е болестността от рак на млечната жлеза 1 124,8‰, следва рак на женските полови органи - 981,3‰ и на храносмилателните органи - 471 ,2‰).

През 2008 г. болестността е 3437,6 на 100 000 население. По пол разпределението е: мъже - 2799,4‰ (най-висока болестност е от меланом и др. злокачествени новообразувания на кожата 738,2‰, следват на храносмилателните органи - 538,0‰ и на мъжките полови органи - 369,5‰). При жените болестността от злокачествени новообразувания е 4 036,4‰, като най-висока е болестността от рак на млечната жлеза - 1 156,6‰, следва рак на женските полови органи 1007,2‰ и меланом и др. злокачествени новообразувания на кожата 734,5‰).

През 2009 г. болестността е 3 453,8 на 100 000 население. По пол разпределението е: мъже - 2829,4‰ (най-висока болестност е от меланом и др. злокачествени новообразувания на кожата 742,1 ‰, следват на храносмилателните органи - 559,5‰ и на мъжките полови органи - 375,7‰). При жените болестността от злокачествени новообразувания е 4 039,2‰, като най-висока е болестността от рак на млечната жлеза - 1 163,9‰), следва рак на женските полови органи 1027,1 ‰ и меланом и др. злокачествени новообразувания на кожата 727,1 ‰).

Тенденцията на заболяемостта (новооткрити случаи на злокачествени новообразувания) през периода е към нарастване, като за 2007 г. е 413,9 на 100 000 население. При мъжете общата заболяемост е 446,1‰. Най засегнатите са храносмилателните органи - 126,0‰, от тях най-честата локализация е на дебелото черво - 1330 мъже. На второ място при мъжете са злокачествените новообразувания на дихателните органи и гръден кош - 98,5‰, като при 3044 мъже са новооткрити злокачествени новообразувания на трахея, бронхи и бял дроб.

При жените общата заболяемост от злокачествени новообразувания е 383,7‰, като най-висока е от рак на млечната жлеза - 86,0‰ (3398 жени). Следват новооткритите новообразувания на храносмилателните органи - 85,5‰ и на женските полови органи - 82,3‰ (3250 жени).

През 2008 г. заболяемостта достига 426,0 на 100 000 население. При мъжете общата заболяемост е 457,6‰, като новооткритите

злокачествени новообразувания на храносмилателните органи са 124,9 ‰ (1349 мъже с рак на дебелото черво) и на дихателните органи и гръден кош - 102,8 ‰ (3138 мъже са новооткрити злокачествени новообразувания на трахея, бронхи и бял дроб). При жените общата заболяемост от злокачествени новообразувания е 396,4 ‰, като най-висока е на храносмилателните органи - 89,4 ‰, на млечната жлеза - 89,2 ‰ (3509 жени) и на женските полови органи - 83,0 ‰ (3266 жени). Заболеваемостта продължава да нараства и през 2009 г., достига 438,3 на 100 000 население. При мъжете общата заболяемост е 471,3 ‰, като водещи са злокачествени новообразувания на храносмилателните органи 129,5 ‰ (при 1434 мъже е новооткрит рак на дебелото черво). Следват на дихателните органи и гръден кош - 100,8 ‰ (3049 мъже са с новооткрити злокачествени новообразувания на трахея, бронхи и бял дроб). При жените общата заболяемост от злокачествени новообразувания е 407,4 ‰, като най-висока е от рак на млечната жлеза 94,7 ‰ (3707 жени) и на женските полови органи - 86,5 ‰ (3386 жени).

Заболеваемостта от туберкулоза у нас, т.е. новооткритите случаи през последните години бележи тенденция към намаляване, с изключение на 2008 г. През 2007 г. заболяемостта е 37,1 на 100 000 население, като при мъжете е значително по-висока, от тази при жените, съответно мъже - 49,0 ‰, жените е 25,9 ‰. Леко увеличение на общата заболяемост от туберкулоза е регистрирана през 2008 г. - 38,5 ‰. Това води до увеличение на заболяемостта и при двата пола: при мъжете е 51,6 ‰, при жените 26,1 ‰. Най-ниска е регистрираната заболяемост от туберкулоза през 2009 г., когато общата е 33,6 ‰, а разпределението по пол е мъже - 45,0 ‰, жени - 22,9 ‰. Броят на регистрираните случаи на туберкулоза, както и заболяемостта, варират значително по региони, като в някои региони в Северозападна и Централна България заболяемостта е повече от два пъти над средната за страната. Съотношението между мъже и жени сред общия брой регистрирани случаи на туберкулоза (всички форми) и през последните няколко години се запазва 2:1. Разпределението по възраст показва, че най-засегнати са възрастовите групи 45-54 години (529 случая или 18%) и над 65 години (580 случая или 20%). Тенденцията за намаляване на заболяемостта през последните две години се дължи на дейностите по изпълнение на Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата, насочени към активен скрининг сред най-уязвимите групи, активно издирване на контактните лица на болните от туберкулоза и предоставяне на специфична химиопрофилактика за лечението на латентната туберкулозна инфекция. Поради намалената работоспособност на болните от туберкулоза, тя е не само медицински, но и социално икономически проблем.

3. Трайна неработоспособност

По данни предоставени от НЦЗИ общият брой на първично инвалидизираните лица през 2007 г. е 70 859, от тях мъжете са 33 462 и жени 37 397.

Най-честата причина за инвалидизиране са болестите на органите на кръвообращението, от които общо са инвалидизирани 28 385 (40%) лица, т.е. при 40% от инвалидизираните лица причината са болестите на органите на кръвообращението. От тях 14 612 (43,7%) са мъже и 13 773 (36,8%) жени.

На второ място като причина за инвалидизиране са злокачествените новообразувания - 11 342 случая (16%). Броят на жените инвалидизирани от злокачествени новообразувания е 6615 (17,7%), т.е. по-висок от този на мъжете - 4727 (14%).

Следват болестите на костно-мускулната система и съединителната тъкан, които са станали причина за инвалидизиране на 3984 жени (10,6%), а при мъжете този брой е значително по-малък - 1 895 (5,7%).

Болестите на ендокринната система, разстройствата на храненето и обмяната на веществата са четвъртата причина, която е довела до

инвалидизиране на 3 213 (8,6%) жени и 2 425 (7,2%) мъже.

Първично инвалидизираните лица през 2008 г. са 63 087, от които мъжете са 30 225, а жените 32 862. Болестите на органите на кръвообращението са водещата причина за инвалидизирането на 12 995 (43%) мъже и на 11 732 (35,7%) жени. На второ място причина за инвалидизирането на 11 006 лица са злокачествените новообразувания, от тях 4 642 (15,4%) са мъже и 6 364 (19,4%) жени. Болестите на костно-мускулната система и на съединителната тъкан са третата причина за инвалидизирането на общо 5 172 лица, от тях 1 749 (5,8%) са мъжете и 3 423 (10,4%) жени.

През 2009 г. броят на инвалидизираните лица нараства спрямо 2008 г. и е 69 078, от тях мъжете са 33 652, а жените 35 426. Отново първопричина за инвалидизиране са болестите на органите на кръвообращението, както е през 2007 г. и 2008 г. За 14 411 (43%) мъже и 12 748 (36%) жени причина за инвалидизирането им през 2009 г. са болестите на органите на кръвообращението. Както и в предходните години новообразуванията са на второ място от причините за инвалидизиране на общо 11 833 лица, от тях мъжете са 5 016 (14,9%), а жените 6 817 (19,2%). На трето място са болестите на костно-мускулната система и на съединителната тъкан, които са причина за инвалидизирането на 2 165 (6,4%) мъже и 3 991 (11,3%) жени.

При изготвянето на анализа са използвани данни, предоставени от Националния център по здравна информация, както и от Проекта на Годишен доклад за състоянието на здравето на гражданите през 2009 г. и изпълнение на Националната здравна стратегия, публикуван на страницата на Националния център по опазване на общественото здраве на адрес: (<http://ncphp.government.bg/files/Doklad%20Zdrave%20na%20nanaciata%202009.pdf>)

По информация на Министерство на здравеопазването, към момента всички Национални програми, които са одобрени от Министерския съвет се реализират, като се спазва принципът за равнопоставеност на мъжете и жените. Във всяка програма са разписани целевите групи от населението, които са включени за реализиране на дейности специфични за всяка национална програма, като не е посочено ограничаване достъпа на лица от единия или другия пол.

Раздел VI. Премахване на стереотипите, основани на пола, и противодействие на множествената дискриминация

В планирания и осъществен регулярен надзор от Съвета за електронни медии върху програмите на доставчиците на линейни медийни услуги специален акцент /в съответствие с поетия в тази точка партньорски ангажимент/ бе поставен върху разпоредбите за недопускане на дискриминационни прояви по полов признак, както и спрямо лица със специфична сексуална ориентация, съгласно новите изисквания в Директивата за аудиовизуални медийни услуги, транспонирана в българското законодателство.

След извършена проверка съгласно правомощията на Съвета за електронни медии по Закона за радиото и телевизията по сигнали от Български фонд за жените и от Национална мрежа за децата /както и по самосезиране/ за рекламен клип за кастингите за “Big Brother Family” (“жената е като крушка”), разпространяван от “Нова телевизия - ПЧК” ЕАД, “с дискриминационно съдържание спрямо жените, уронващ тяхното достойнство”, бе изпратено запитване по компетентност до Комисията за защита от дискриминация /КЗД/. В получения отговор от КЗД се съдържа решение за прекратяване на производството по образуваната преписка по сигнала от Съвета и предписание до СЕМ за мерки по компетентност. Съставен е Акт за установяване на административно нарушение /АУАН/, прекратен от дирекция “Правни дейности” към СЕМ, поради липса на състав на нарушение и в съответствие с решението на КЗД.

По сигнал от зрител срещу представяне на лица със специфична сексуална ориентация в предавания на телевизионна програма “ББТ” е извършена проверка. Изготвен е отговор за липсата на правно основание да се оказва влияние върху програмната и редакционна политика на доставчиците на медийни услуги, но същевременно в него е подчертана позицията на регулатора за необходимостта от толерантно отношение към различни по пол групи граждани.

Във връзка с няколко сигнала по повод разпространена в телевизионни предавания реклама за игра “SMS за милиони”, с възможно двусмислено възприятие на аудиовизуалното съдържание /евентуално дискриминационно представяне на женския пол като сексуален обект/ е осъществено фокусирано наблюдение. Установена е липса на данни за нарушение по ЗРТ в творческата реализация на рекламата, което не дава основания за рестриктивен подход. Предприетите съвместни действия на Националния съвет по саморегулация и СЕМ имаха за краен резултат преустановяването на разпространението на тази спорна по съдържание реклама.

По зрителска жалба за предаването “Жените” по програма “БНТ 1”, насаждащо, според зрителя, хомофобия, е изготвено експертно мнение и жалбоподателят е запознат с позицията на Съвета, че свободата на изразяване на мнение, включително и толерантността към различната сексуална ориентация, са сред важните професионални стандарти, които в конкретния случай са спазени от доставчика на медийни услуги.

Съветът за електронни медии е заложил в приоритетните и текущи планове на Дирекция “Мониторинг” периодично наблюдение върху профилираните по адресат програми, анонсирани като “мъжки” и “женски”. Наблюдението констатира безспорната тенденция за все по-голям брой специализирани телевизионни предавания и цели програми, ориентирани към различните полове. Съветът отчита коректното и законосъобразно поведение на доставчиците на медийни услуги, стремящи се да задоволят специализираните зрителски интереси без да допускат рискови тенденции или открито дискриминационни прояви в позиционирането и творческата реализация на съответните предавания и цели програми. Такива продължават да бъдат “ББТ” с профилираните си предавания, “Диема фемили”, “Диема”, както и новата програма “БТВ екшън”. Планира се фокусиран мониторинг на заявената нова програма “БТВ лейди”.

Потенциално рискови обекти за наблюдение продължиха да бъдат търговските съобщения в различните им форми, в частност рекламите с евентуално сексистки характер. Подобни примери се съдържат в осъществено наблюдение от страна на Европейската комисия, в чийто конфиденциален доклад до Съвета има ценни препоръки за аудиовизуалното внушение на някои реклами, чието разпространение вече е прекратено в резултат на саморегулационни действия, инициирани от СЕМ.

Независимо от правомощията си по Закона за радио и телевизия /ЗРТ/, Съветът не е прибягнал до изискване на визираните в плана данни за количественото съотношение на кадровия ресурс за представителството на жените и мъжете в националните и регионални обществени доставчици на медийни услуги, тъй като смята, че кадровата политика е осъществявана отговорно и коректно от тях, а Съветът не би следвало да се намесва в нея. Няма публично изнесени данни за подценяване на ролята на жените в медийната сфера.

Съветът за електронни медии като независим специализиран регулаторен орган участва изключително активно в актуалните изменения на действащия Закон за радиото и телевизията и предстоящия за обсъждане нов Закон за медийните услуги като отделя особено внимание на предвижданите разпоредби, засягащи равнопоставеността между половете.

Поддържат се рубриците в електронните страници на почти всички министерства за информиране за политиката и действията по равнопоставеността между половете.

В специализираната страница на Министерство на труда и социалната политика www.mlsp.government.bg/equal се актуализира информацията за политиката за равнопоставеност между половете за съответствие с европейското законодателство и практика.

Проведени са множество съвместни мероприятия със социалните партньори и неправителствените организации за насърчаване на обществени дебати по редица въпроси по равнопоставеността на жените и мъжете – семинари по проекти, работни срещи на Коалицията за джендър равенство, създадени са консултативни и експертни работни групи по проекти на Програма ПРОГРЕС.

През 2010 г. се проведе медийна политика от институциите за повишаване на чувствителността на обществото по отношение на принципа за равнопоставеност между половете и антидискриминация, както и осигуряване на информацията относно приложените мерки в сферите на компетенции на всяко министерство/институция.

Бяха публикувани материали по теми от социалното осигуряване от гледна точка на джендър равенството, както и дискутирани въпроси, касаещи равнопоставеността между половете в социалния живот.

Прилага се установената съгласувателна процедура при промени в осигурителното законодателство и прилагане принципа на трипартитност в управлението на Държавното обществено осигуряване с участието на държавата и неправителствения сектор (представителни организации на работодателите и синдикатите).

Националният осигурителен институт поддържа редовно създадената рубрика “Равнопоставеност на жените и мъжете” в интернет-сайта си. В нея се поместват материали, касаещи равнопоставеност между половете в областта на социалното осигуряване и с общо джендър значение. Рубриката е налична и съдържа разнообразна информация като е достъпна за всички ползватели на интернет сайта на НОИ.

Министерство на отбраната съвместно със Сдружение на жените военнослужещи реализира проект, одобрен и финансиран от Департамента на САЩ, за опита на НАТО по отношение на равнопоставеността между половете във въоръжените сили. Целта на проекта е да се обогатят знанията и повиши информираността на военнослужещите в Българската армия за добрите практики по равнопоставеността между половете, да се подобри професионалният климат чрез предотвратяване на дискриминация по пол, да се осигурят равни възможности за кариерно развитие. Целевите групи участници бяха от различните категории военнослужещи, от етно групи, представители на двата пола.

На сайта на Министерство на отбраната е създадена страница за популяризиране на политиките за равнопоставеност между половете и осигуряване на равни възможности. Създадена е гореща телефонна линия от Министерство на отбраната, съвместно със Сдружение на жените военнослужещи за оплаквания от проява на дискриминация. Разрешени са поставени проблемни въпроси от ежедневието на военнослужещите, като се осигурява прозрачност на управлението.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Равенството между половете засяга всички области на обществения живот и икономическата активност. Това е предизвикателство пред всички органи на изпълнителната власт и структурите на държавната администрация. Този проблем не може да се остави на едно специализирано звено, с него трябва да се ангажират всички институции. Поради това интегрираният подход на политиките за постигане на равнопоставеност между половете (джендър мейнстриймिंग) следва да бъде прилаган в разработването и изпълнението на всички държавни политики и стратегии.

Намаляването на сегрегацията на пазара на труда, както и на разликата между половете при заплащането на труда, ще изисква бъдещи действия на всички засегнати страни, включително ефективното прилагане на съществуващото законодателство, прозрачното оценяване на системите за плащане, повишаването на осведомеността, борбата със стереотипите.

Постигането на по-добър баланс между професионалния, личния и семейния живот както за жените, така и за мъжете ще бъде свързано, както с промени в съвременната организация на труда, така и с наличие на достъпни и качествени услуги за предоставяне на грижи и от по-равномерно разпределяне на семейните отговорности и задачите в домакинството.

Основен приоритет в политиката за равнопоставеност между половете е включването на действия, насочени към разработване на превантивни методи за борба с насилието, основаващо се на пола, включително трафика на хора за сексуална и трудова експлоатация. Предотвратяването на насилието, основаващо се на пола, във всичките му форми е от съществено значение и изисква дейности по образование, обучение и осведомяване, включително по-тясно сътрудничество между всички институции и организации.

Необходимо е напредъкът към равнопоставеност между жените и мъжете да се гради върху ясното разбиране на динамиката на социалния пол. Усилията на институциите в тази посока стават все по-видими, въпреки трудностите, свързани с липсата на финансови средства в условията на финансова и икономическа криза.

Като цяло целите на Националния план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за 2010 г. са постигнати, като следва да се има предвид недостатъчността на финансови средства, необходими за провеждане на дейностите по проблемите на равнопоставеността на жените и мъжете както във всички администрации на централната и местната власт, така и при социалните партньори на всички нива.

Изпълнението на Националния план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете по мерки (2010 г.)

Описание на мярката	Цел на мярката/ Заложени резултати	Отговорна институция/ институции	Постигнати резултати (ако има такива)	Индикатор за резултат (ако има такъв)	Индикатор за ефект (ако има такъв)	Причина за неизпълнени е (само за неизпълнени мерки)
Актуализиране на	1.Създаване на	Отг.: Централните	1.При актуализиране	Извършва се	Социално-	

<p>приоритетите на министерствата и на органите на изпълнителната власт в съответствие с приоритет на правителството № IV. Развитие на човешкия капитал на нацията и създаване на успех на всеки гражданин, приоритет VI.5. Преодоляване на негативните демографски тенденции и създаване на условия за равни възможности, мярка Насърчаване равнопоставеността на половете и създаване на гаранция за равно третиране, равен достъп до ресурсите на обществото и равно участие при вземането на решения на жените и мъжете и стимулиране на равнопоставеността във всички сфери на обществения, икономическия и политическия живот на страната.</p>	<p>възможности за равно третиране, равен достъп до ресурсите на обществото и равно участие при вземането на решения на жените и мъжете и стимулиране на равнопоставеността във всички сфери на обществения, икономическия и политическия живот на страната. 2. Съобразяване / хармонизиране на определените приоритети на институциите в контекста на европейската и национална политика за равнопоставеност на жените и мъжете. 3. Политика за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете - Отменена Наредба № 14 от 2005 г. за дейностите при изпълнение на кадрова военна служба във въоръжените сили, за които поради тяхното естество или условията, при</p>	<p>органи на изпълнителната власт, областните администрации съгласно чл. 19, ал. 1, т. 4 от Закона за администрацията Срок: постоянен Национален осигурителен институт Министерство на отбраната</p>	<p>на приоритетите на НОИ е взета предвид политиката за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете. 2. При разработване на проекто-документи за промени в нормативната социално-осигурителна материя е съблюдаван принципът за равенство между половете. 3. Всички длъжности във въоръжените сили на Република България са отворени за двата пола.</p>	<p>усъвършенстване в детайлите на социално-осигурителното законодателство така, че срещу равни задължения осигурените лица да реализират равни права, независимо от пола.</p>	<p>осигурителната нормативна уредба и осигурителната система създават базови условия за равнопоставеност на жените и мъжете.</p>	
--	---	--	---	---	--	--

	<p>които се осъществяват, полът е съществено и определящо професионално изискване по смисъла на чл. 7, ал. 1, т. 2 от Закона за защита от дискриминация /ДВ, бр. 87 от 2005 г./</p> <p>Обн. ДВ. бр.89 от 12 Ноември 2010г.</p> <p>4. В Министерство на образованието, младежта и науката ежегодно се прави анализ на нормативната уредба, свързана с осъществяването на прием на ученици в средните училища. В Наредба № 11 от 28.03.2005 г. за прием на ученици в държавни и общински училища е регламентирано прилагането на обективни, измерими критерии/ например балообразуване за отделните професии и специалности/ при класиране на кандидатите.</p>	Министерство на образованието, младежта и науката	4.По този начин чрез нормативната уредба в практиката се прилага принципът на равнопоставеност на жените и мъжете.			
Участие в работата на европейските структури и в	1. Ефективна и ефикасна работа на структурата	Министерство на труда и социалната политика	Общ брой на участия - 3: 1. Участие на експерт	1. Участие от страна на България в	1. Повишаване на информираност	

<p>съвместни европейски инициативи в областта на равнопоставеността на жените и мъжете и недискриминацията. Координиране на дейността, обобщаване, докладване и подготовка на предложения във връзка с работата и инициативите на тези структури.</p>	<p>отговаряща за разработване, координиране и мониторинг на политиката за равнопоставеност на половете.</p>		<p>от отдел «ДПРВА» на Министерство на труда и социалната политика в експертния форум на Европейския институт за равенство на половете.</p> <p>2. Участия в заседанията на управителния съвет на Европейския институт за равенство на половете.</p> <p>3. Участие на експерт от отдел „ДПРВА” на Министерство на труда и социалната политика в регионална техническа експертна среща „От Кайро до Пекин и отвъд: незавършените усилия за равенство между половете в Източна Европа и Централна Азия” от 20 до 22 октомври 2010 г. гр. Истанбул, Турция. Срещата беше част от кампаниите на</p>	<p>процеса на разработване и развитие на европейската политиката за равнопоставеност на жените и мъжете</p> <p>2. Участие от страна на България в процеса на разработване и развитие на европейската политика за равнопоставеност на жените и мъжете</p> <p>3. Целта на техническата експертна среща беше да бъде направен преглед на прогреса и предизвикателствата в областта на равнопоставеност между мъжете и жените, равните възможности и овластяване на жените, които са в основата на Програмата за действие, приета от Международната конференция за населението и</p>	<p>та на експертите по отношение на европейските достижения в областта на политиката по равнопоставеност на половете</p> <p>2. Повишаване на приноса на България в процеса на разработване и развитие на европейската политика за равнопоставеност на жените и мъжете</p>	
---	---	--	--	--	---	--

	<p>1. Политика за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете в контекста на споделяне на ценности и способности в областта на отбраната - на срещата на Координационния комитет на „Процеса на срещи на министрите на отбраната в Югоизточна Европа” – SEDM (регионална инициатива), МО представи политиките по равнопоставеността на половете по повод 10^{-та} годишнина от Резолюция 1325 на</p>	<p>Министерство на отбраната - Председател на процеса SEDM е заместник-министър на отбраната Августина Цветкова</p>	<p>регионалния офис на UNFPA за Източна Европа и Централна Азия да осигури подходящо продължение на изпълнението на Програмата за действие на Международната конференция за население и развитие (ICPD).</p> <p>Представителите на 15 (петнадесет) страни от Югоизточна Европа бяха запознати с осн. документи на ООН, ЕС и НАТО и добрите практики на българското МО в прилагането на политиките за равнопоставеността.</p>	<p>развитието в Кайро, както и да идентифицира мерки, които да подпомогнат и ускорят напредъка.</p>		
--	---	---	--	---	--	--

	ООН.					
Координиране и съдействие за участие на организации и заинтересовани страни в Програма ПРОГРЕС и Оперативните програми и разработване на насоки за равно третиране и недискриминация въз основа на пола съвместно с НПО, социалните партньори, академичните среди.	Повишаване на капацитета за участие в проектни дейности за равно третиране и недопускане на дискриминация	Министерство на труда и социалната политика	Един реализиран проект. Разработено ръководство за разнообразие на работното място.	Подобрения в работата на администрацията. Ограничаване на случаи и възможности за неравно третиране		
Обучение на представители на министерствата, администрациите на регионално и местно ниво по въпросите за равните възможности и антидискриминацията	Повишаване на капацитета на представителите на държавната администрация на регионално и местно ниво.	Министерство на труда и социалната политика и други органи на изпълнителната власт	Организиран и проведени 3 броя семинари за педагогически съветници и училищни психолози; 7 броя Кръгли маси и 3 броя семинари за синдикати, работодатели, местна общност.	Разработено ръководство за разнообразие на работното място Извършено национално представително изследване за равнопоставеността и дискриминацията Обучени: 250 експерти от образователната сфера; 115 представители на работодателски и синдикални организации; 350 представители на обществеността и институциите.	Повишен е капацитетът на над 700 заинтересовани лица в сферата на равнопоставеност на работното място с пресечна точка „пол“	

Повишаване на капацитета на МВР по отношение защита на човешките права и на равните възможности на жените и мъжете за постигане на равнопоставеност на половете чрез организиране на обучения.	Повишаване на капацитета.	Министерство на вътрешните работи	Проведени са обучения с откъсване от работа по теми, свързани с правата на човека	Проведени обучения по 16 учебни часа общо за 108 служители;	Повишен капацитет на 108 служители	Липса на целево финансиране
Обучение на новопостъпили държавни служители по въпросите на равнопоставеността на жените и мъжете.	Изграждане капацитета на държавните служители по въпросите на равнопоставеността на жените и мъжете.	Министерство на труда и социалната политика Център за развитие на човешките ресурси и регионалните инициативи	Проведено обучение в Центъра за развитие на човешките ресурси и регионалните инициативи, както и паралелно дистанционно обучение.	Едно проведено обучение по въпросите на равнопоставеността на жените и мъжете.	Изграден капацитет	

<p>Участие на експерти от МВР в състава на работни групи за разработване на законопроекти и други нормативни актове, имащи отношение към равенството между половете.</p>	<p>Създадени работни групи и отправени покани за участие на представители на МВР</p>	<p>Министерство на вътрешните работи</p>	<p>1. Експерти от МВР участваха в разработването на проект на Правилник за прилагане на Закона за защита от домашното насилие. Разработеният проект е приет с Постановление на МС; 2. Разработване на Проект на "Инструкция № Из-2673 от 2010 г. за реда за осъществяване на взаимодействието между органите на Министерството на вътрешните работи и на Министерството на труда и социалната политика при защита от домашно насилие (Обн. ДВ. бр. 94 от 30 ноември 2010г.)" 3. Проект на Национална програма за превенция и защита от домашно насилие.</p>			
<p>Провеждане на разяснителна кампания за насърчаване на включването на жени и мъже от селските райони, заети в</p>	<p>1. В рамките на информационните кампании по Комуникационния план на Програма за развитие на селските райони</p>	<p>Министерство на земеделието и храните</p>	<p>Брой посетители на Интернет страницата на Програма за развитие на селските райони /ПРСР/ – 19 947; Брой участници в</p>	<p>Дял на участниците, които успешно са завършили различните видове обучение в областта на</p>	<p>Ефектът ще бъде отчетен в края на програмния период (2007-2013 г.) с индикатор</p>	

<p>земеделieto, в продължаващо професионално обучение в областта на селското стопанство</p>	<p>/ПРСР/ да бъдат информирани земеделските производители за възможностите за подкрепа за обучение в областта на земеделieto.</p> <p>2. Подобряване на човешкия потенциал в земеделieto и горското стопанство чрез разпространение на знания и усъвършенстване на уменията.</p> <p>3. Осигуряване на адекватно равнище на техническите и икономическите знания и умения в областта на селското стопанство</p>		<p>информационните събития –3 250</p> <p>Брой обучени земеделски производители – 290 човека, от тях мъже 223(77%), жени 57 (23%)</p>	<p>земеделieto и/или 111”Професионално обучение, информационни дейности и разпространение на научни знания” от ПРСР – 18 000</p> <p>Предоставени от Националната служба за съвети в земеделieto /НССЗ/ пълни пакети съветнически услуги, включително изготвени проекти/заявления по пол по мерки от Програма за развитие на селските райони /ПРСР/ – 1543 човека, от тях мъже 1039 (67%), жени 504 (33%)</p>	<p>„брой участници в обучението в селското стопанство-жени/мъже”</p>	
<p>Провеждане на обучение на представители на дружества от ресора на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма за повишаване на осведомеността им за прилагане на политика по равнопоставеност на</p>	<p>Министерство на икономиката, енергетиката и туризма /МИЕТ/, с подкрепата на социалните партньори, участници в конструираните към министерството съвети за тристранно сътрудничество,</p>	<p>Министерство на икономиката, енергетиката и туризма</p>	<p>С предоставената информация са запознати ръководителите на над 450 търговски дружества, над 4500 синдикални членове, както и е разпространена в над 240 синдикални организации, обхващащи дружества, където</p>	<p>С предоставената информация са запознати ръководителите на над 450 търговски дружества, над 4500 синдикални членове, както и е разпространена в над 240 синдикални организации,</p>	<p>Като резултат от проведената кампания се установи, че не се идентифицира неравнопоставеност по признак пол в търговските дружества, а голяма част от независимите</p>	

половете	<p>предприе мащабна кампания през 2010 г. за разпространяване сред техните членове на материали, свързани с равните възможности и равното третиране на жените и мъжете, с оглед запознаването им с провежданата политика по равнопоставеност на половете. Мярката е реализирана чрез инструментариума на дистанционното обучение, като за целта е изготвен пакет с тематично подбрани материали, свързани с националното законодателство, законодателството на ЕС и Съвета на Европа.</p>		<p>работят над 18200 работници, от които около 7500 жени.</p>	<p>обхващащи дружества, където работят над 18200 работници, от които около 7500 жени.</p>	<p>синдикални организации отделят значително място в програмите за обучение на синдикалния актив по теми, свързани с равните възможности и равното третиране на жените и мъжете</p>	
<p>Мониторинг и анализ по видове социално-осигурителни обезщетения и помощи през призмата на пола.</p>	<p>Осветляване нивото на неравнопоставеност (респективно равнопоставеност) между жените и мъжете от гледна точка на социалното осигуряване.</p>	<p>Управителят на Националния осигурителен институт.</p>	<p>1. Извършен е мониторинг и анализ по видове социално-осигурителни обезщетения и помощи по полов признак. 2. Публикуван е на сайта на НОИ в рубриката "Равнопоставеност на жените и мъжете"</p>	<p>Налични са статистически данни по социалноосигурителните показатели по пол и анализ за състоянието и нивото на неравнопоставеност на жените и мъжете през призмата на пола.</p>	<p>Поддържането на база данни и аналитична информация за осигурителните плащания по признак пол е важна предпоставка за обосноваване разработването на ефективни</p>	

			анализ на тема “Джендър измерение – пазар на труда и осигурителна защита (2000 – 2009 г.). 3. Извършен е анализ по видове обезщетения и пенсии и е поместен в Годишника на НОИ “Социалното осигуряване в България през 2009 г.”		мерки за намаляване степента на неравнопоставеност на жените и мъжете.	
Построяване на детски градини в непосредствена близост до структури на МО във В. Търново и Стара Загора.	По-добро съвместяване на професионалния, личния и семейния живот	Министерство на отбраната	Построени и открити са детски градини в София – две, Пловдив-една, Карлово-една, Казанлък-една и Стара Загора-една.	Всички детски градини са изградени със средства на МО.	ОДЗ и ЦДГ са за децата на военнослужещите и служители от системата на МО.	В процес на изграждане е ЦДГ-Слава-София-предстои откриване. За ЦДГ-В.Търново съществува организационен и финансов риск.
Разширяване набора от статистически показатели по признак пол, свързани с обезщетенията и помощите от ДОО, включително за родителски отпуск.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подпомагане мониторинга на насърчаването на равнопоставеността на половете; ▪ Обогатяване на националната статистика и Евростат със социално-осигурителни данни по пол. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Управителят на Националния осигурителен институт; ▪ Председателят на Националния статистически институт; ▪ Министърът на труда и социалната политика 	<p>1) В НОИ са въведени статистически показатели по пол и са обработени данните по тях.</p> <p>2) Създаден е ред за поддържането и актуализирането им.</p>	Налични са статистически показатели и данни по пол за краткосрочните обезщетения от ДОО.	Базата данни и статистиката на НОИ, освен с разнообразна информация за пенсиите по признак пол, съдържа такава и за краткосрочните обезщетения.	
Провокиране на дебат и създаване на работна група за изработване на концепция за дългосрочна грижа предвид адекватното й законодателно и	1) Запълване на съществуващата празнота в социално-осигурителната система за предоставяне на парична помощ от	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Министърът на труда и социалната политика; ▪ Управителят на Националния осигурителен институт. 	1. Изработен и публикуван анализ за потребността от търсене на ново решение относно уреждането на дългосрочната грижа като елемент на	Водещите експерти в социално-осигурителната материя и вземащи решения в сферата на социалната	Осъзнаването на проблема е предпоставка за участие в активна дискусия за намиране на най-доброто за	Мярката е изпълнена до голяма степен. <ul style="list-style-type: none"> ▪ През 2010 г. в условията на икономическа и финансова криза, акцентът падна

<p>институционално решение и финансово обезпечаване, обвързано с бюджетите на държавата, осигурителните фондове и социалните програми.</p>	<p>държавното обществено осигуряване при необходимост от дългосрочна грижа за най-нуждаещите се недееспособни пенсионери. 2) Създаване на условие за равнопоставеност на половете предвид факта, че предимно жените отдават дългосрочна грижа за зависими членове на семейството, а това се отразява негативно на тяхната професионална кариера, заплащане на труда, личностно развитие, и в крайна сметка води до понисък статус и неравнопоставеност .</p>		<p>осигурителната система. 2. В комплекса от мерки за продължаване на пенсионната реформа в предложенията на консултативния съвет към министъра на труда и социалната политика допълнителна мярка визира фондово уреждане на дългосрочната грижа за възрастни хора. 3. Направено експозе по темата на форум на Икономическия и социален съвет, Конференция “Борбата с бедността и социалното изключване – обществен консенсус за нова ефективна политика”. 4. Направено експозе по темата на Национална конференция в Стопанска академия “Д.А.Ценов” – Свищов (Глобални, национални и корпоративни процеси и политики през посткризисния период: очаквания, предизвикателства, решения в застраховането и</p>	<p>защита са запознати с идеята и необходимостта от търсене на по-добра алтернатива от сегашното положение по проблема относно дългосрочната грижа за недееспособни пенсионери.</p>	<p>страната решение, предвид сегашната ситуация и недобрата прогноза в близко бъдеще.</p>	<p>върху подготовката на законодателни промени, насочени към усъвършенстване на пенсионния модел, мерки за финансова стабилност на пенсионната система и подобряване адекватността на пенсиите. ▪ Положени са основите за по-нататъшна работа в търсене на по-добра алтернатива за решаване на проблема – дългосрочна грижа за недееспособни пенсионери, в контекста на политиката за борба с бедността и равенство между половете.</p>
--	--	--	---	---	---	---

			<p>осигуряването);</p> <p>5. Направено изложение и дискутиране по темата на конференция на Световна банка (Политики за дългосрочна грижа за възрастните в новите държави-членки на ЕС и Хърватска – Предизвикателства и възможности);</p> <p>6. Изработена визия за запълване в ДОО липсата на социално осигуряване в случай на нужда от дългосрочна грижа за недееспособни пенсионери.</p>			
<p>Гарантиране на равни възможности на мъжете и жените, чрез прилагане на принципа за равнопоставеност на половете, при подбор на служители и израстване в кариерата в структурата на секторните министерства/ институции.</p>	<p>Даване на равен шанс на жените и мъжете при равни други условия за подбор на служители и кариерно развитие.</p>	<p>Централните органи на изпълнителната власт, съгласно чл. 19, ал. 1, т. 4 от Закона за администрацията.</p>	<p>1. Изборът при назначаване на длъжност в администрацията е в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда и чл. 39 от Закона за защита от дискриминация.</p> <p>2. При израстването в кариерата се прилагат вътрешно-нормативните правила, без толериране на който и да е от двата пола.</p>			

			3. За МВР тези гаранции се съдържат в ЗМВР, ППЗМВР и Наредба Из-1009 от 04.07.2006г. за условията и реда за постъпване на държавна служба в Министерството на вътрешните работи.			
Провеждане на проучване за оценяване на равнопоставеността при кариерното развитие на жените и мъжете в полицейските структури.	Проведено е сравнително изследване, посветено на изграждането на Мрежа на жените полицейски служители в Югоизточна Европа, осъществено от министерствата на вътрешните работи в страните от Югоизточна Европа, членувачи в Асоциацията на полицейските ръководители от Югоизточна Европа (SEPCSA). На 11.12.2010 г., от МВР е организирано и проведено официалното представяне на Доклада с резултатите от проведеното изследване. Конференцията бе	Министерство на вътрешните работи	Проведено е емпирично проучване, в което са участвували общо 3 897 анкетирани от осем министерства, като за Република България респондентите са повече от 1 000 служители на МВР.	Проведено сравнително изследване, посветено на изграждането на Мрежа на жените полицейски служители в Югоизточна Европа. Участвували общо 3 897 анкетирани от осем министерства, като за Република България респондентите са повече от 1 000 служители на МВР. В МВР на Р. България не е идентифициран проблем / констатирани статистически значими различия/, свързани с кариерното	Въз основа на проучването е изготвен доклад. В него са засегнати въпроси относно подбора и приемането на жени в полицията, подготовката, обучението и развитието им в кариерата, половото равноправие, дискриминацията и заплахите на работното място.	

	<p>открита от заместник-министъра на вътрешните работи г-н Павлин Димитров, като участие взеха представители на всички централни дирекции на МВР, неправителствени организации, синдикалните сдружения на служителите в МВР, Министерство на труда и социалната политика, Секретариата на SEPСА и Отдела за демократични институции и човешки права към ОССЕ.</p> <p>На събитието е отбелязана и 10-тата годишнина от приемането на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН за жените, мира и сигурността, предвид акцента върху важноста на равенството на жените и пълноправното им участие като активно действащи в областта на мира и сигурността.</p>			<p>развитие на жените и мъжете в полицейските структури. Усилията трябва да бъдат насочени към по-успешното интегриране на жените в полицията. В обучителните програми да се има предвид характеристиката на профила на жената –полицай, тъй като има различия в поведението на престъпниците спрямо жените – полицаи.</p>		
--	---	--	--	--	--	--

Поддържане и актуализиране на данни и публикуване на информационни материали за участието на жените и мъжете в процесите на вземане на решения.	Предоставяне на информация от Министерството на труда и социалната политика за сайта на ЕК http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=762&newsId=965&furtherNews=yes	Министерство на труда и социалната политика	Актуализирани данни и предоставени информационни материали за участието на жените и мъжете в процесите на вземане на решения.	Повишаване на информираността на заинтересованите страни		
Реализиране на съвместни проекти с представители на гражданското общество за провеждане на информационни кампании срещу: - трафика на хора; - насилието в семейството.	Оказана активна подкрепа на НПО работещи по темата Организиране съвместно с посланика на Кралство Норвегия у нас международен семинар на тема „Как да направим така, че Резолюция 1325 на СС на ООН	Министерство на вътрешните работи Министерство на отбраната съвместно със Сдружение на жените военнослужещи	- Проект „Открадната светлина”- Кърджали. Проведено е обучение за доброволци за работа с хора, жертви на трафик и насилие. Проведени обучения по правата на човека и правата на детето.; -Проект „Жените на Кърджали знаят” Проектът имаше за цел да повиши информираността на жените от различните етноси от общината за техните права по закона за защита от домашното насилие. Обсъдени са проблемите на жените във въоръжените сили, участието им в операции под егидата на ООН, ЕС и НАТО и др. международни организации, както и	1. Обучени доброволци за работа с жертви на трафик и насилие 2.Повишена информираността на жени от различни етноси за техните права по закона за защита от домашно насилие		

	<p>за жените, мира и сигурността да постига резултати?”</p> <p>Съвместно отбелязване на 10-та годишнина на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН с благотворителна изложба организирана със съдействието на посланиците на Кралство Норвегия и САЩ у нас</p> <p>Разработване на План за прилагане на Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН.</p>	<p>Министерство на отбраната съвместно със Сдружение на жените военнослужещи</p> <p>Министерство на отбраната съвместно със Сдружение на жените военнослужещи</p>	<p>жените жертви на военни конфликти.</p> <p>Средствата от фотографиите от въоръжените сили на България, Кралство Норвегия и САЩ бяха дарени на Фондация „Деца на Българската армия”</p> <p>В процес на одобрение от Съвет по отбрана</p>	<p>Увеличаване на инициативите на Фондация „Деца на Българската армия”</p>		<p>Организационен риск</p>
<p>Изграждане на национална мрежа за подкрепа на жертвите на домашно насилие и оказване на активна подкрепа на неправителствени организации, които работят по такива програми</p>	<p>Изградена национална мрежа</p> <p>Оказана активна подкрепа на НПО работещи по темата</p>	<p>Министерство на вътрешните работи</p>	<p>Не е изградена мрежа, но съгласно заповед на министър председателя на Р България е подготвен проект на Национална програма за превенция и защита от домашно насилие</p>	<p>Разработен е проект, който е изпратен до съответните институции и организации имащи преки компетенции по изпълнението на конкретни задачи за даване на становища и бележки</p>		<p>Липсата на целево финансиране за реализиране на конкретни дейности от програмата</p>
<p>Организиране и провеждане на обучение в рамките на съществуващия учебен процес в</p>	<p>Провеждане на обучения. Брой обучени служители - 108</p>	<p>Министерство на вътрешните работи</p>	<p>През изминалата година са проведени множество обучения с откъсване и без откъсване от работа</p>	<p>Около 100 обучени служители в обучаващите се структури на</p>	<p>Няма регистрирани случаи на насилие, основано на</p>	

<p>системата на МВР по теми, свързани с премахване на насилието, основано на пола и трафика на хора.</p>			<p>на служители от цялата страна по темата. Чрез Графика за обучение на служителите през 2010 г. е организирано обучение за актуализация на професионалната квалификация по две теми: Превенция и защита от домашно насилие; Осъществяване прием на граждани и подкрепа на жертви на престъпления.;</p>	<p>МВР</p>	<p>пола</p>	
<p>Организиране и провеждане на обучение за работа на полица с жертви на престъпления. Запознаване с характеристиките на жертвите на престъпления. Запознаване с особеностите при разпит на деца, които са станали жертва или свидетел на насилие.</p>	<p>Провеждане на обучения</p>	<p>Министерство на вътрешните работи</p>	<p>В изпълнение на т.6 от Раздел 3 от Плана за работа на Постоянната комисия по правата на човека и полицейска етика в МВР в обученията по месторабота са включени всички нормативни документи, имащи отношение по темата, а именно Закона за защита от дискриминация, във връзка с недопускане на ограничения на правата на гражданите, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол произход, религия и др.</p>	<p>Обучени са около 100 души от състава на МВР със средно образование. Реализирани са 5 обучения с по 20 участници всяко с откъсване от работа.</p>	<p>Придобити знания и умения от служителите</p>	

<p>Съвместни инициативи на МВР и НПО за осъществяване на активна превенция на насилието, основано на пола и трафика на хора.</p>	<p>Проведени съвместни превантивни инициативи</p>	<p>Министерство на вътрешните работи</p>	<p>Въз основа на склучени споразумения между МВР и различни НПО се реализират множество съвместни инициативи, свързани с активната превенция на насилието, основано на пола и трафика на хора. Заслужава да се отбележат реализираните през 2010г. проекти с фондация „Център Надя”, Асоциация „Анимус”, фондация „Български център за джендър изследвания и др., Желателно е да се отбележи реализирания проект на територията на Столична община, свързан с приложение на единни европейски стандарти и критерии за работа в помощ на жени и деца, жертви на домашно насилие.; Проект „Не за продан” е младежка кампания срещу трафика на хора. Този проект подпомага интеграцията на младите хора към проблемите,</p>	<p>Намаление на регистрираните случаи на насилие, основано на пола и трафика на хора.; Повишена информираността на гражданите по конкретните проблеми</p>	<p>Трайни тенденции за намаляване на подобни случаи</p>	
--	---	--	--	---	---	--

			основани на пола; заслужава да се отбележат успешно реализираните проекти „Научи и предай нататък” на фондация „Партньори България, и „Да успеем заедно”			
Актуализиране на Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и жертви на трафик, завръщащи се от чужбина (КМ).	Осигуряване на ефективна координация при изпълнение на задълженията за взаимодействие на ангажираните субекти при завръщането от чужбина и обгрижването на непридружени малолетни и непълнолетни деца, както и деца – жертви на трафик.	Държавна агенция за закрила на детето	Подписан Координационен механизъм на 7 декември 2010 г. от министъра на труда и социалната политика, министъра на външните работи, министъра на вътрешните работи, председателя на ДАЗД и изпълнителния директор на АСП.	1 бр. разработен и подписан Координационен механизъм.	Брой работени случаи по КМ – 48, брой реферирани деца – 10, брой наложени мерки по чл. 76 а от Закона за българските лични документи - 31.	
Реализиране на дейности по превенция на насилието, трафика и сексуалната експлоатация на деца с търговска цел.	- Подготвен проект на Национален план за превенция на насилието и злоупотребата с деца 2010-2013; - подобряване на взаимодействието между институциите за осигуряване на ефективна система за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и в	Държавна агенция за закрила на детето	-Разработен национален план за превенция на насилието и злоупотребата с деца 2010 – 2013г.; -Подписано на 15 март 2010 г. споразумение за сътрудничество между органите за закрила на детето при прилагането на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на	- 1 брой проект на Национален план за превенция на насилието и злоупотребата с деца; -1 бр. подписано споразумение за сътрудничество между органите за закрила на детето.	-Броят на случаите, по които е приложен координационния механизъм е 385, а броя на проведените срещи на мултидисциплинарните екипи на местно ниво – 353. - подготвен анализ на прилагането на координацион	

	<p>случаите, когато е необходима кризисна интервенция;</p> <p>- Поддържане на Националната телефонна линия за деца (НТЛД) - 116-111</p>		<p>деца-жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция.</p> <p>- Създаване на работна група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца” към Националния съвет за закрила на детето с две подгрупи.</p> <p>- Проведена през м. февруари информационна кампания за популяризиране на НТЛД 116 111.</p> <p>- Стартирала през месец март електронна страница на Националната телефонна линия за деца 116 111 (www.116111.bg)</p> <p>- Установен механизъм на взаимодействие и анализ на „обратните</p>	<p>- проведени 3 бр. заседания на голяма работна група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца” и по 1 бр. заседания на двете малки подгрупи.</p> <p>За периода 01.01.2010 – 31.12.2010 г. на Националната телефонна линия за деца 116 111 са приети 66 366 повиквания. Броят на проведените консултации е 13695.</p>	<p>ия механизъм и неговата ефективност, в чийто рамки ще бъдат направени препоръки за оптимизация и подобряване на взаимодействието между институциите;</p> <p>- Обсъждане в рамките на работната група на темите за училищното насилие и синдрома на родителско отчуждаване и методите и индикаторите за събиране на данни.</p> <p>През месеците, в които се провеждаха дейности по популяризирането на линията (февруари-март) броят на обажданията бързо се увеличи.</p>	
--	---	--	--	--	---	--

			<p>връзки” между екипа на НТЛД, ДАЗД и ОЗД/АСП/.</p> <p>- Организиран и успешно проведен нов конкурс по ЗОП за избор на изпълнител, осигуряващ функционирането на НТЛД 116 111 за следващия период от 28 месеца - Фондация «Асоциация «Анимус».</p> <p>- Разработени, обсъдени с екипа на НТЛД и одобрени от председателя на ДАЗД критерии за оценка на ефективността на НТЛД 116 111</p>			
<p>Поддържане на Националната информационна система (НИС) за деца в риск</p>	<p>Извършване на мониторинг на системата за закрила на детето.</p>	<p>Държавна агенция за закрила на детето</p>	<p>Събиране и поддържане на необходимата статистическа и аналитична информация: а) за децата в риск;</p> <p>б) информация от регистрите, водени от регионалните дирекции за социално подпомагане към Агенцията за социално подпомагане по реда на Семейния кодекс;</p> <p>в) за специализирани институции за деца;</p> <p>г) за юридически</p>	<p>- През отчетния период в ДАЗД е постъпила статистическа информация от всички източници на информация с данни за предходната календарна година, както и за първо полугодие на 2010 г.;</p> <p>- През отчетния период са разработени, утвърдени и въведени 4 типа информационни карти:</p>	<p>Информацията се събира по сравними показатели, с устойчива методология, която позволява да се проследяват процесите в тяхното развитие, да се отчита динамиката и да се очертаят тенденции.</p>	

			лица с нестопанска цел, работещи по програми за детето; д) за децата, необхванати от училище; е) за доставчици на социални услуги за деца; ж) други данни от значение за закрила на детето.	а) информационна карта за ЦНСТ за календарната 2009 г. б) кризисните центрове за деца; в) SOS – детски селища; г) интеграционен център и регистрационно-приемателен център за деца-бежанци. -Разработено е техническо задание за софтуера на телефонната линия 116 111 в частта „Генериране на справки за функционирането на линията”.		
Реализиране на съвместни проекти с неправителствени организации относно борбата с насилието, трафика и сексуалната експлоатация на деца.	Подобряване на сътрудничеството с неправителствения сектор в борбата с насилието, трафика и сексуалната експлоатация на деца	Държавна агенция за закрила на детето	През отчетния период експертите на ДАЗД участваха в редица проекти, работни срещи и форуми, посветени на насилието, трафика и сексуалната експлоатация на деца с търговска цел, както и на уязвимите бежански групи, сред които непридружените деца-граждани на трети страни.	- разрешаване на казуси чрез прилагане на механизмите за рефериране и обгрижване на жертви на трафик. - набелязване на общи мерки за защита, превенция и намаляване на първопричините за трафик на хора.		

<p>Популяризиране чрез възможностите и отговорностите на Министерството на образованието, младежта и науката на програми за равнопоставеност на половете (т.н. “джендър” обучение, даващо познание за социалните измерения на пола).</p>		<p>Министерство на образованието, младежта и науката</p>	<p>Участие в работна среща на тема „Равенство между половете” в образователната система в постсоциалистическа България” – ключов урок за нова Европа с участие на 32 инспектори, училищни директори и други специалисти, работещи в образованието с участници от 8 европейски държави – Великобритания, Испания, Германия, Холандия, Дания, Кипър, Ирландия и Украйна.</p>	<p>Доклад и презентация, представени от представители на МОМН на срещата на тема „МОМН – политики за равенство”</p>		
<p>Включване на проблематиката на равнопоставеността, защитата от дискриминация и джендър обучението в Тематичния план за квалификация на педагогическите кадри.</p>	<p>Повишаване на подготовката и квалификацията на директорите на образователните институции относно проблематиката на равнопоставеността, защитата от дискриминация и джендър равенство</p>	<p>Министерство на образованието, младежта и науката</p>	<p>1. Квалификационен курс за 50 директори на училищна тема „Образование без предразсъдъци”, в която са включени подтеми: Променящият се свят и разнообразието му: ролята на училището за образованието за демокрация Дискриминация, стереотипи, предразсъдъци: същност, видове, проява в училището и ежедневните ситуации; Подход за преодоляване на</p>	<p>1. Проведен Квалификационен курс – 1 бр. 2. Обучени директори – 46 бр.</p>	<p>1. Подобрена подготовка и квалификация на директорите на училищата, относно проблематиката на равнопоставеността, защитата от дискриминация и джендър равенство 2. Степен на постигане на целите – 92 % обучени директори в този курс</p>	

			<p>дискриминацията, стереотипите и предразсъдъците; Изграждане на общност, културна принадлежност и межкултурна чувствителност</p> <p>2. Квалификационен курс за 50 директори на училища на тема „Управление на училището като организация”, в която са включени подтеми: Планиране на човешките ресурси. Управление на човешките ресурси Подбор, агестиране на персонала Организационни форми на комуникация с персонала – общи събрания, съвещания и управление на различните форми на делови контакти Решаване на конфликти.</p>	<p>1. Проведен квалификационен курс – 1 бр. 2. Обучени директори – 77 бр.</p>	<p>1. Подобрена подготовка и квалификация на директорите на училища относно проблематиката на равнопоставеността, защитата от дискриминация и джендър равенство. 2. Степен на постигане на целите – 154 % обучени директори в този курс.</p>	
<p>Включване на проблематиката на равнопоставеността, защитата от дискриминация и джендър обучението в насоките за разработване на проекти по линия на националните</p>	<p>Създаване на условия за развитие на потенциала на всяко дете, за осигуряване на възможности за физическо, интелектуално и личностно развитие, пълноценна</p>	<p>Министерство на образованието, младежта и науката</p>	<p>Брой ученици, участващи в извънучилищни дейности – (59 543/58 815/118 358)</p> <p>Брой училища, предлагащи извънкласни дейности – 394.</p>	<p>Брой ученици, участващи в извънучилищни дейности – (59 543/58 815/118 358)</p> <p>Брой училища, предлагащи извънкласни</p>	<p>Създадени условия за развитие на потенциала на всички деца чрез включването им в различни извънкласни и извънучилищни</p>	

<p>програми на Министерството на образованието, младежта и науката и в рамките на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” приоритетна ос 4 “Подобряване на достъпа до образование и обучение”, основна област на интервенция “Децата и младежта в образованието”.</p> <p>1. Програма „Да направим училището привлекателно за младите хора”, финансирана по ОПРЧР;</p> <p>2. Програма „Без звънец”, финансирана по ОПРЧР</p>	<p>социална интеграция и последваща професионална реализация;</p> <p>Включване на децата и учениците в дейности за формиране на компетентност за активно участие в икономическия, социалния и културния живот като отговорни граждани в демократично и плуралистично общество</p> <p>Намаляване на броя на необхванатите и отпадащите ученици в задължителна училищна възраст</p>		<p>Брой лица, участващи в мерки, насочени към превенция на ранното отпадане от училище (3006/2726/5732)</p>	<p>дейности – 394.</p> <p>Брой лица, участващи в мерки, насочени към превенция на ранното отпадане от училище (3006/2726/5732)</p>	<p>дейности.</p> <p>Намален риск от ранно напускане на образователната система на децата от целевата група</p> <p>Разработени мерки за</p>	
---	---	--	--	---	--	--

<p>3.Програма „Студентски стипендии и награди”, финансирана по ОПРЧР</p>	<p>Да бъде допълнена съществуващата система за предоставяне на студентски стипендии с използването на финансиране от Европейския социален фонд.</p>		<p>Брой студенти, участващи в механизми за студентско подпомагане /например кредити, нови и допълващи стипендии/ (15 544/22 578/38 122)</p> <p>Брой студенти, получаващи стипендии (7 233/16 773/24 006)</p>	<p>Брой студенти, участващи в механизми за студентско подпомагане /например кредити, нови и допълващи стипендии/ (15 544/22 578/38 122)</p> <p>Брой студенти, получаващи стипендии (7 233/16 773/24 006)</p>	<p>подкрепа на деца в риск от ранно напускане на училището поради обучителни трудности</p> <p>Разработен механизъм за предоставяне на стипендии и награди чрез финансиране от Европейския социален фонд</p>	
<p>Разработване на учебни материали, подпомагачи методически и съдържателно преподаването на теми, свързани с равнопоставеността.</p>		<p>Министерство на образованието, младежта и науката</p>	<p>Популяризиране на учебни помагала: „Мъжете и жените – различни, но равни” и „Да преподаваме джендър равенство” – помагало за учители</p>	<p>Подпомагане усилията на педагози, социални работници, психолози, учители и младежки лидери</p>	<p>Темата се изучава в одобрените учебници по история и цивилизация за VI клас</p>	
<p>Популяризиране чрез възможностите на Министерството на културата на проблема за равнопоставеността на жените и мъжете.</p>		<p>Министерство на културата</p>	<p>Популяризиране на проблема за равнопоставеността на жените и мъжете чрез регионалните експертно-консултански и информационни центрове „читалища”, на които</p>			

			координаторите в Министерство на културата предоставят информация и материали за ползване, при организиране на обучения, съвместно с общинските администрации.			
Провеждане на медийна политика от институциите за повишаване на чувствителността на обществото по отношение на принципа за равнопоставеност на жените и мъжете и осигуряване на информация относно приложените мерки в сферите на компетенции на всяко министерство/ институция.	<p>1. Да се повиши знанието на обществото относно принципа за равнопоставеността на жените и мъжете като ценност, до която в хода на развитието си прогресивното човечество е достигнало.</p> <p>2. Да се повиши знанието за реализираните мерки, създаващи условия за равнопоставеност на половете.</p> <p>3. Реализиран съвместен проект за опита на НАТО по отношение на равнопоставеността на половете във въоръжените сили.</p>	<p>Централните органи на изпълнителната власт, съгласно чл. 19, ал. 1, т. 4 от Закона за администрацията.</p> <p>Министерство на отбраната съвместно със Сдружение на жените военнослужещи - одобрен и финансиран от Департамента на</p>	<p>Публикувани са материали по теми от социалното осигуряване от гледна точка на джендър равенството.</p> <p>Дискутирани са въпроси, касаещи равнопоставеността на половете в социалния живот.</p> <p>Целите на проекта: - да се обогатят знанията и повиши информираността на военнослужещите в Българската армия за добрите практики по равнопоставеността на половете,</p>	Брой проведени обучителни семинари	Брой участници: -от различните категории военнослужещи -от етно групи, -представители на двата пола.	Липса на свободен човешки ресурс и време за организиране и провеждане на целенасочена медийна политика специално по джендър-равенство.

		САЩ	-да се подобри професионалния климат чрез предотвратяване на дискриминация по пол, -да се осигурят равни възможности за кариерно развитие.			
Поддържане на рубрика в електронните страници на министерствата/институциите за информиране за политиката и действията за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете.	Промяна на стереотипите, основани на пола, чрез повишаване на информираността и познанията за джендър-равенство или джендър-неравенство в различни аспекти.	Централните органи на изпълнителната власт, съгласно чл. 19, ал. 1, т. 4 от Закона за администрацията.	1. Раздел Равнопоставеност на жените и мъжете на интернет страницата на МТСП беше актуализиран редовно през 2010 г. 2. Създадената рубрика "Равнопоставеност на жените и мъжете" в интернет-сайта на НОИ се поддържа редовно. В нея се поместват материали, касаещи равнопоставеност на половете в областта на социалното осигуряване и с общо джендър значение. 2. На сайта на МО е създадена страница за популяризиране на политиките за равнопоставеност и осигуряване на равни възможности. 3. Създадена е гореща тел. линия от МО	Рубриката е налична и съдържа разнообразна информация. Информираност и прозрачност на управлението Брой на постъпили сигнали	Рубриката е достъпна за всички ползватели на интернет сайта на МТСП Рубриката е достъпна за всички ползватели на интернет сайта на НОИ Брой разрешени сигнали	Организационен риск Организационен риск

			<p>съвместно със Сдружение на жените военнослужещи за оплаквания от проява на дискриминация. Разрешени са поставени проблемни въпроси от ежедневието на военнослужещите. Прозрачност на управлението</p>			
<p>Създаване на консултативни и експертни групи към институциите с активното участие на социалните партньори и неправителствените организации, работещи по въпросите на равнопоставеността на жените и мъжете, при изготвяне на законови и подзаконовни нормативни актове.</p>	<p>Активизиране на социалния и гражданския диалог по въпросите, касаещи равнопоставеността на половете.</p>	<p>Централните органи на изпълнителната власт, съгласно чл. 19, ал. 1, т. 4 от Закона за администрацията.</p>	<p>Не е създадена такава консултативна и експертна група към Националния осигурителен институт. Прилага се установената съгласувателна процедура при промени в осигурителното законодателство и прилагане принципа на трипартитност в управлението на Държавното обществено осигуряване с участието на държавата и неправителствения сектор (представителни организации на работодателите и синдикатите).</p>			<p>Не е установена и оценена необходимост от такава консултативна и експертна група към НОИ.</p>